1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 77. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, MÁRCZIUS 19.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedevre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Becsben: OPPELIK A., I. Stubenbastei Nr. 2.
MOSSE RUDOLF, I. Seilerstätte Nr. 2.
HAASENSTEIN és VOGLER, I. Wallfischgasse 10.
DAUBE G. L. és TÁRSA, I. Wollzeile Nr. 12.
STERN MORITZ, I. Wollzeile Nr. 22.
DUKES MIKSA, I. Riemergasse Nr. 12.
HERNDL ALAJOS, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: DAUBE G. L. és TÁRSA.
Párisban: R. MOSSE, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict.
AGENCE HAVAS (place de la Bourse).

Budapest, márcz. 18.

Az *anarchizmus* üli diadalait csaknem egész Európában. Oroszországban természetesen folyvást mozog a nihilista-összeesküvés s nem épen biztató kilátásokat nyujt a czárkoronázásra. Spanyolországban a «fekete kéz» bandája, Francziaországban a kommun nyugtalanitja a kedélyeket s épen mára tervezte nagy tüntetését, melyre viszont a kormány is nagy készületeket tett. Még a különben nyugodt Belgiumot is bomba-merénylet zaklatta föl, Angliát pedig olyan vakmerő tett tartja lázas izgatottságban mely a Guy Fawkes-féle összeesküvésre emlékeztet. *O'Donovan Rossa,* a féniek newyorki főnöke állitólag ki is jelentette, hogy a westminsterbeli merényletet csakugyan a féniek követték el, s hozzátette, hogy ez a kisérlet nem is utolsó, hanem több hasonló fog még következni. Nem is csoda, ha az angol közvéleményt ez még jobban fölháboritja. Maga a *Spectator,* mely eddig az ir földliga követeléseit pártolta, most azt mondja, hogy ez a gaztett meg fogja mutatni az ireknek, hogy az angol népet terrorizálni nem lehet, még ha minden egyes ember is erőszakos halállal volna fenyegetve. A merénylet egyetlen hatása az lesz, hogy Anglia vasszigorral el fogja határozni, hogy Irországnak semmit sem engedélyez addig, a meddig az irek dinamit-érvekkel élnek. A kormánynak ugyan az ir féniek ilyen érveire nem kellene hajtania s Irországnak mégis igazságot kellene szolgáltatnia, ámde Anglia és Skótország mai hangulata mellett ez lehetetlen. A szinfalak mögött rejtőző ir agitátoroknak be kellene látniok, hogy ily gaztettek Irországnak csak kárára lehetnek, mert az angol nép erőszakosság által nem csikarhat ki magától Irország számára igazságot, holott a kormánynak ép az volt a szándéka, hogy igazságot szolgáltasson az angol parliament és nép által.

Románia londoni követe, *Ghika* herczeg kijelentette Lord *Granvillenek,* hogy semmi kilátás sincs arra, hogy kormánya a *dunai konferenczia* határozatait elfogadja. A *Temps* e tárgyra vonatkozólag s a román miniszterelnök és ellenzéki vezér melliveregetéseire a következő megjegyzést teszi: Az e féle protestáczió nem jelent sokat, mindenki tudja, hogy Európának semmi szándéka, erőszakkal rátukmálni akaratát Karolu király kormányára, s hogy a dunai királyságot semmiféle katonai exekuczió nem fenyegeti. Az ellentállásra való hivatkozás tehát tárgytalan; sokkal hasznosabb és gyakorlatiabb volna Romániára nézve, ha azt vizsgálná, hogy mily következményei lehetnek annak, ha Európával szemben hosszasan ellenzékeskedik. Ha Európa határozatához csatlakozni vonakodik, előbb-utóbb kénytelen lesz közvetlenül Ausztria-Magyarországgal egyezkedni s ez sokkal hátrányosabb lesz rá nézve, mint ha Európához csatlakozik.

Budapest, márczius 18.

A képviselőházban ma délután 5 órakor bizalmas jellegü értekezlet tartatott a *középiskolai törvényjavaslat* tárgyában. Az értekezleten a képviselőház valamennyi pártja képviselve volt; a kormány részéről Tisza Kálmán miniszterelnök és Trefort közoktatási miniszter, a képviselők közül következők voltak jelen: Somssich Pál, Apponyi Albert gr., Ernuszt Kelemen, Horváth Lajos, Latinovics Gábor, Szontágh Pál, Bánffy Béla gr., Bubics Zsigmond, Zsilinszky Mihály, Ivánka Imre, Lukács László, Kovács Albert, Baross Gábor, Jónás Ödön, Berzeviczy Albert, Helfy Ignácz, Bárczay Ödön, Horánszky Nándor, Prónay Dezső b., Pulszky Ágost, Szilágyi Dezső, Lukács Béla, Győry Elek, Hegedüs László. Az értekezletről — melynek czélja, mint látszik, a részletes tárgyalás megröviditése s illetőleg a vélemények tulságos szétágazásának meggátlása — bizalmas jellegénél fogva részletek nem közölhetők.

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletén első sorban fölvétetvén, Prónay József államtitkár és Prileszky Tádé fölszólalása után elfogadtatott az élethossziglan kinevezett és alkalmazást nem nyert megyei közbiztonsági közegek végkielégitéséről szóló törvényjavaslat. Ezután az állami biztositást igénybe vevő, csekély jövedelmezőségü vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyaltatott. Hegedüs Sándor, előadó tüzetesen indokolván a törvényjavaslatot, az Kemény Gábor b., közlekedési miniszter, továbbá Éles Henrik, Prileszky Tádé, Busbach Péter és Móricz Pál felszólalásaik után ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadtatott. A közlekedési miniszterrel az értekezleten Záhorszky Kálmán, közlekedési miniszteri tanácsos is jelen volt. Végül Szathmáry Miklós Hegedüs Sándor előadót névnapja alkalmából üdvözölte az értekezlet éljenzései közben, mire Vizsolyi elnök boldog ünnepeket kivánva, az értekezletet berekeszté.

VIDÉK.

* **Fogarasról** sürgönyzik a S. D. Tageblattnak, hogy f. hó 16-dikán 1500 román választóból álló népgyülés egyhangulag tiltakozott a középiskolai törvényjavaslat ellen.

* **Ó-Kanizsáról** ma a következő táviratot kaptuk. Szegedmegéhez csatlakozás ellen mai napon Ó-Kanizsa lakossága népgyülést tartván Vagner Ferencz elnöklete alatt, tiltakozott a csatlakozás mellett némelyek által megindított mozgalom ellen.

* **Az erdélyi román gör.-keleti érsek és metropolita,** Román Miron a következő körlevelet intézte az erdélyi főegyházmegye összes esperesi hivatalaihoz. A középiskolai uj törvényjavaslat alkalmából az erdélyrészi román népesség különböző központjain insczenirozott zajos népgyülések oly lendületet vettek és oly politikai jelleget öltöttek már, hogy azok a román nép létérdekeire nézve csak károsak lehetnek. Tiszteletesen károsak lehetnek azok, ha — mint már megtörtént — vezetői oly elméleteken nyargalnak, melyek az érzületet, melynek neve hazafiság, és a fennálló közjogi alapintézmények iránti tiszteletet kizárják. De legérezhetőbb kárára lehetnek az ily gyülésezések különösen nemzeti egyházunk érdekeinek, ha papságunk oda állitja magát a már sikamlós térre tolt gyülések élére, és ha értelmiségünk részéről tüntetően sarkaltatik a nép oly irányba, mely a loyalitás határain tulmegy. Lelkem mélyében elszomorodva az utóbbi napok tapasztalatai felett, és nem csekély zavarba esve amaz akadályok miatt, melyeket az ily minden tapintatot nélkülöző zajos gyülésezések épen akkor görditenek elömbe, midőn főtisztelendő püspöktársaimmal egyetértőleg, jól felfogott nemzeti-egyházi érdekeink loyális védelmére kellene fellépnem; e mellett látva ama hallatlan visszásságot, hogy egy bizonyos esetben efféle gyülés, mely semmi egyházi jelleggel nem bir, ép a legszentebb helyen, tudniillik a templomban tartatott meg, és ekkép politikai vitatások profán szinhelyévé változtatott át ama szentély, mely mindeddig a román nép keresztényi erényeit megóvta; elszomorodva mindezek láttára, és tekintve mostani nehéz helyzetünket, nemkülönben számolva a felelősséggel, melylyel istennek, lelkiismeretemnek és uralkodónknak tartozom, amaz alapintézmények megóvása czéljából, melyeken mostani egyházi életünk és annak jövő üdvös fejlődése fektetve van, indittatva érzem magamat jelen körlevelem által valamennyi esperesi hivatalt és ezek utján a főpásztorságom alatt álló főegyházmegye összes papságát szorosan oda utasitani: hogy szigoru felelősség terhe alatt tartózkodjanak minden kezdeményezés és részvételtől oly zajos népgyülések érdekében, milyenek Kolozsvártt, Brassóban, Nagyszebenben, Dévián és Tordán legközelebb megtartatak, a melyeknek nyilatkozványai az emlitett törvényjavaslat által okozott közös fájdalmunkon tul oly politikai elméletekbe mennek át, melyek a rosszakarók által felhasználva, nyomatékos tanuságot szolgáltathatnak ahhoz, hogy államellenességgel vádoltathassunk. Különösen örizkedjék gondosan papságunk és egyházközségeink szinejava, nehogy ily politikai gyüléseknek templomainkban vagy felekezeti iskoláink épületeiben helyet adjanak; ellenben azon legyenek, hogy adandó esetekben a népet lelkileg megnyugtassák, annyival is inkább: mert én más alkalommal is ugy szóval, mint irásban biztositottam papságunkat és népünket, és tényekkel is ugy hiszem eléggé világosan megmutattam, hogy felsőbb egyházhatóságaink, mint a legilletékesebbek, soha szem elől nem tévesztik el abbeli kötelességüket, hogy egész erélylyel, de egyszersmind eszélyességgel is egyházi autonomiánk és müvelődési érdekeink védelmére keljenek, valahányszor azok ellen bár honnan is támadás intéztetik. Nagyszebenben, márczius 3. (15.), 1882. *Román Miron* s. k. érsek és metropolita.

* **Veszprém** város közgyülése e hó 27-én tartandó közgyülésén választ polgármestert.

* **Jásznagykun-Szolnokmegye** alispánjává Kerek József megyei főjegyzőt választották meg. Közigazgatási bizottsági taggal Hajdu János választatott meg 39 szótöbbséggel Gyömörey Félix ellenében. Első aljegyzővé Kolozsy Antal, másod aljegyzővé Balog Sándor, harmad aljegyzővé Veress Sándor lőnek megválasztva.

* **Szepesmegye** függetlenségi pártja, husvét hétfőjén — márczius hó 26-án — Iglón alakuló közgyülést tart, melyre a szomszédos megyékben lakó elvtársak is szivesen láttatnak; már ez ideig is 200-nál többen jelentették be megjelenésüket, köztük Mocsáry, Herman Ottó, Prónay Gábor báró, Lits Gyula képviselők. Ez akcziónak, mint hiszik, nem csupán Szepesmegye, hanem egész Felsőmagyarországra lesz visszahatása. A nagy gyülés ünnepélyességekkel lesz egybekapcsolva, s a rendezőség által kiadott programm szövege a következő: F. é. márczius hó 26-án, azaz husvét hétfőjén d. e. ½10 órakor az országgyülési képviselőknek ünnepélyes fogadtatása az iglói vasuti állomáson; d. e. 10 órakor bevonulás a «Bányász szállodába»; d. e. ½11 órakor az alakuló nagygyülés megnyitása a szálloda nagytermében. D. u. 2 órakor közebéd ugyanott; este 7 órakor fáklyásmenet; utána magyar vacsora a «Bányász» szállodában. Másnap azaz husvét keddjén reggel 7 órakor kirándulás Merénybe.

Márczius 15-ikének megünneplése.

* **Balassa-Gyarmaton** márcz. 15-ikét lelkesen és impozánsan ünnepelték meg. Az egész város fel volt lobogózva, még a középületek is. Este nagy fáklyásmenetet tartottak s a várost részben kivilágitották. Az arenában nagyszámu polgárság gyült össze, hol a dalkör a Szózat eléneklésével nyitotta meg az ünnepélyt. Utána *Bodnár* István ügyvéd tartott nagyszabásu beszédet. Utána a dalegylet a Hymnust énekle. Végül *Kapossi* István polgári iskolai tanár tolmácsolta hatásos beszédben az ifjuság érzelmeit, utalva a jövő feladataira. Ezután következett a bankett, melyen az intelligenczia szinejava, a megyei, állami és városi tisztviselőkkel élén, részt vett.

* **Nyitra** város testületei közül csak a «Dalegylet» ünnepelte meg márczius 15-ikét, Juhász Elek elnök zobori nyári lakában. Az első pohárköszöntőt a házigazda mondta, éltetve Kossuth Lajost s a szabadságot. Ezután az egylet a Szózatot énekelte.

* **Szentesen** a kaszinó és a 48-as népkör bankettel ünnepelték meg márczius 15-ét. A kaszinóban *Kiss* Zsigmond elnök tartott alkalmi beszédet és pohárköszöntőt Kossuth Lajosra. A 48-as népkörben, hol rendkivül sokan gyültek össze az első pohárköszöntőt a kör elnöke *Pólya* Ferencz mondotta nagy tetszés között, utánna *Sima* Ferencz Törs Kálmánt éltette, majd egy általános lelkesültséget keltő beszéddel a csángók hazatelepitése érdekéből adakozásra hivta fel a társaságot. E felhivás folytán 22 frt gyült össze. *Soós* Ferencz inditványára táviratilag üdvözölték a magyar nemzet nagy hontalánját Kossuthot.

* **Gyomán** az «alsó részi» polgári olvasó kör, mint minden évben, ugy most is megünnepelte a történelmi nevezetességü márcz. 15-ikét. E nap estélyén nemcsak a kör tagjai, hanem a helybeli polgárok közül is oly számosan jelentek meg, hogy a kör helyisége alig volt képes befogadni. Vacsora végeztével a kör elnöke *Arany* András ismertette e nap nagy jelentőségét s éltetve e nap emlékével egybefort nagy hazánkfiát *Kossuth* Lajost, továbbá a 48-as elvekért küzdő függetlenségi országos képviselőket és végül a gyomai választókerület büszkeségét, szeretett képviselőjét *Hojtsi* Pált, mely toasztokra lelkes és szünni alig tudó éljenzésekben tört ki az ünneplő társaság.

* **Csongrádon** a 48-as és a polgári körben, valamint a kaszinóban a szép számmal megjelent polgárok megünnepelték márczius 15-ikét. A kaszinóban és a polgári körben a csángó magyarok hazaszállitására kitett gyüjtőiveken pár száz forint gyült össze, a melyhez a város 100 frtot ajánlott fel. A kaszinó és polgári kör estélyeit rögtönzött tánczvigalom is követte, hol a mulatság igen kedélyesen folyt le. Hogy a fölköszöntők sem hiányoztak, s mindenütt a legnagyobb magyar, Kossuth Lajos életésével kezdették, önként érthető!

* **Kunszentmiklóson** a polgári olvasó-egylet szintén megülte márczius 15-ikét; az ünnepélyen pártkülönbség nélkül igen sokan vettek részt. *Lovas* János róm. kath. népiskolai tanitó alkalmi jeles felolvasást tartott, *Baráth* Elek müasztalos pedig sikerült szavalatával tett hatást. Ugyanekkor megemlékeztek csángó magyar testvéreinkről is, s nyomban 25 frt 90 krt gyüjtöttek össze.

* **Debreczenben** nagy lelkesültséggel ülték meg márczius 15-ét. Délelőtt óriási számu közönség gyült össze, ott voltak az 1848/49-ki honvédek, a függetlenségi párt, a főiskolai ifjuság és több ipartársulat mind a magok zászlója alatt. A menet kivonult a honvéd-sirokhoz, hol felzengett a főiskolai énekkar hazafias dala. Ezután *Bereczki* Sándor szavalta el Czuczor «Riadó»-ját, *Futó* Zoltán pedig szép emlékbeszédet olvasott fel. Innen az emlékkertbe vonultak, hol *Biber* József szavalt köztetszés közt. Az ünnepély befejezéseül este diszelőadás volt a szinházban, az előadás kezdetéül Illés Lászlónak «Márczius tizenötödike» czimü drámai költeményét mutatták be s azután «Szapári Péter» czimü 5 felvonásos drámája került szinre. Este a honvédegylet diszes tánczvigalmat tartott a korona-vendéglőben.

* **Rozsnyón** a kaszinó közvacsorával ülte meg márczius 15-ike emléket. Az első pohárköszöntőt *Hajcsi* Sándor elnök mondta, emelkedett beszédben éltetve Kossuthot, a nagy idők legnagyobbját. Utána beszéltek még *Szepessi* Károly ügyvéd, *Hevessi* József és *Radványi* Ferencz. A társaság a Kossuth-nóta éneklése közt oszlott szét.

* **Veszprémben** a szabadság születésnapját a függetlenségi párt tagjai az Angyal vendéglő ünnepiesen ékitett termében ülték meg. *Dukovits* Sámuel a független sajtót, *Husvét* János és többen Kossuth Lajost éltették.

* **Szolnokon** az ifjuság ünnepelte meg a nemzeti ünnepet a honvédszobor téren. A közönség az Egyetértési kör, a dalegyesület és az iparos ifjuság dalköre és az 1848-iki honvédek zászlói alatt vonultak az ünnep szinhelyére, hol a hymnus eléneklése után *Kludik* Gyula tartott lelkes emlékbeszédet; az iparos ifjuság dalkörének Szózata fejezte be az ünnepet.

* **Pápán** márczius 15-ét pártkülönbség nélkül ünnepelték meg a nagyvendéglő termében. A szónoklatok sorát *Gyurátz* Ferencz nyitotta meg, éltetvén a márcz. 15-ike által képviselt eszmék diadalát, *Kis* Gábor a régi honvédekért, *Gyurátz* Ferencz Kossuthért, *Paál* István a jelenlevőkért, utóbb a jelenlevő 48-iki honvédekért üríté poharát, *Lazányi* Béla a nap jelentőségét méltatta, dr. Makara pedig az 1848-iki márczius 15-ének szereplő kitünőségéről Jókai, Petőfi és Vasváry Pálról emlékezett meg.

UJDONSÁGOK.

— márcz. 17.

— ***Személyi hirek.*** *Klotild* főherczegnő és az ujonszülött főherczegnő, a legujabban kiadott orvosi jelentés szerint, egészen jól érzi magát. — *Károly* román király holnap fog a fővároson keresztül utazni, minthogy azonban inkognitó utazik, minden hivatalos fogadás elmarad. — *Szögyeny-Marich* László főispán tegnap délután Budapestről Székesfehérvárra utazott. — *Festetics* [illegible] gróf márczius 17-én egész családjával együtt Keszthelyre költözött és az ősi kastélyban marad állandó lakásra; Keszthely városában nagy az öröm, hogy a grófi család oda tette lakását, mert remélik, a város ez által élénkülni s emelkedni fog; a gróf ma éjjel külön vonattal utazott el Budapestről birtokára. — *Gr. Esterházy* Kálmán kolozsi főispán a napokban tért vissza Budapestről Kolozsvárra.

— **A czár-koronázáshoz.** Moszkvából irják: Az egész város sürögve készül a koronázás ünnepére, mely ép oly hagyományos fényü lesz, mint a III. Sándor elődeié volt. Az európai udvarok képviselőin kivül a Keletről is fognak jönni barátságos hatalmak küldöttei s idegenszerü pompájuk tarkitani fogja a látványosságot. A *koronázás programmja* szigoruan szertartásos és öt részből áll. Az első a Petrovszki-palotából a Kremlbe való bevonulást tárgyalja; a második közli a nyilvános hirdetéseket, melyek a koronázás előtt való három napon a néppel közöltetnek; a harmadik leirja, mikép lesz diszitve a Mennybemenetel-székesegyház (Uszpenszki-sobor,) melyben a koronázás történni fog; a negyedik magával a koronázás szertartásával foglalkozik; az ötödik pedig a Kreml híres «gyémánt termének» (granovitya palota) diszitését irja elő. A *többi ünnepek,* a következők: Szinházi diszelőadás, bál a Szent-András-teremben, népünnep, alarczos bál, vacsora a várban és tüzjáték. A Moszkvába való bevonulásra kilencz ágyulövés ad jelt és a Mennybemenetel-székesegyház harangjai zugnak. Abban a pillanatban, mikor a császár Moszkvába ér, 71 ágyulövés dördül meg, mikor pedig az uralkodópár a székesegyházba lép, 85-öt lőnek. A czár-párt a Kremlben a papság fogadja. Az első koronázási marsall és a palota személyzete a császárnak átnyujtják a hagyományos kenyeret és sót, mialatt 101 ágyulövést tesz a fellegvár. — Érdekes, hogy fog az uralkodópár a koronázás napján megáldozni. A görög-keleti egyháznak ugyanis törvénye az, hogy a papoknak és a világiaknak különbözőképen szolgáltatik ki az urvacsora. A papok az Ur testét és vérét mindkét alakban külön magukhoz veszik, még pedig a szentélyben, az oltárt a hajótól elválasztó ikonosztászion (képes fal) mögött. A világiaknak a szentélyen kivül adják az urvacsorát, a papok áldozása után, mikor a kenyeret beletördelték a borba; [illegible] kanalakkal, egyszerre a két alakban történik az áld[illegible]. E szabály alól a czár sem kivétel, csak a koronázás napján, mikor a felség ugy veszi magához az urvacsorát, mint a papok. A császárné áldoztatása azonban a szentélyen kivül történik, mert oda asszonynak nem szabad lépnie és a szokott módon, kanállal. (A koronázási misén a magyar királyi pár is két alakban áldozik.)

— **A franczia sajtóról.** A Nouvelle Revue, madame Adam nagyszabásu folyóiratának munkatársai elhatározták, hogy ezentul havonkint egyszer társas ebédre gyülnek össze. Első ilynemü összejövetelük folyó hó 15-én, csütörtökön volt a Hotel Continental-ban. Harmincznál többen voltak, a republikánus párt legkitünőbb irói közül. Az elnökségre *Türr* tábornokot kérték fel, ki kellemes elmefuttatást rögtönzött a sajtó hivatásáról. A Nouvelle Revue szerkesztőségét méhrajhoz hasonlitá, de, ugy mondá, csak habozva utalt arra, hogy e méhrajnak *királynéja* van, mivel madame Adamot nem akarta a számüzetés veszélyének kitenni. Hasonlatát folytatva, arra kérte kollégáit, hogy a mérges virágokat, az undoritó modort kerüljék és a «miel» legyen sans fiel; a fulánkot csak ellenség ellenében használják. A sajtónak lelkipásztori missziót tulajdonitanak. De mig a pap, a ki egyszer egy héten prédikál, a refrain az, hogy szeressétek egymást, a hirlapirók nagyrésze, sajnos, ma azt hangoztatja mindennap, hogy gyülöljétek egymást. Ezen irány ellen reagálni kellene. A franczia sajtónak fel kellene venni a régi tradicziót, a régi gallok vig jókedvét és igazságszeretét. A sajtónak hivatása továbbá, a nemzet hadi erényeinek fejlesztésére törekedni. Mikor Julius Caesar azt kérte a keltáktól, mitől félnek, azt felelték: csak attól, hogy az ég ránk talál esni. A gallok pedig azt mondták, hogy ha az ég akarna is rájuk szakadni, feltartanák pikáikkal. Sajnos, a franczia nép mintegy harmincz év óta sokat vesztett régi erényeiből: élvsovár lett és bizott aranyában. Pedig már Solon mondta Croezusnak: «Ha szomszédodnak több vasa lesz, mint neked, elveszi az aranyodat.» Ezt tapasztalhatták a francziák 1870-ben is. A franczia sajtó ne feledje ezt el és hasson oda, hogy a hadi erények már az iskolában ápoltassanak. Majd ha Francziaország gazdagságát, népe szabadságát és jogát két millió szurony fogja védeni, akkor senkinek se lesz kedve behatolni ebbe a szuronyerdőbe. Ilyen irányban müködjék a sajtó és akkor a hirlapirás is sacerdotum lesz. A tábornok szellemes és lelkes beszéde nagy hatást keltett.

— **A Polónyi-Verhovay-párbaj** ma reggel 9 órakor ment végbe a Carl-féle vivóteremben. A föltételek voltak: kardvivás harczképtelenségig, selyemkendő kötés csak a nyakon és kézcsuklón. *Polónyi* Géza segédei voltak *Czierer* Ákos orsz. képv. és *Déri* Gyula hirlapiró, *Verhovay* Gyuláé pedig *Szederkényi* Nándor és *Hentaller* Lajos orsz. képviselők. A törvényszerü békitési kisérletek után a felek kiálltak és az adott vezényszóra különösen igen nagy hévvel csaptak össze. Rövid harcz után Polónyi könnyebb sebet ejtett Verhovay karján, ki viszont Polónyi mellét vágta végig kardja lapjával. A második összecsapásnál Verhovay mellén, fején és karján kapott sebeket, mig Polonyi vállát csak egy lapütés érte, melyet azonban rögtön visszaadott a Verhovay hátára. Polónyi nem szenvedett semmi sérülést, csak jobb kézcsuklóján a kötés mellett esett egy kis karczolás. *Dr. Lisznyay* Elemér és dr. *Kresz* Géza Verhovay mellsebét bevarrták, a csonthártyáig ható sulyos fejvágás kezelésénél azonban csak a sebkörnyék lenyirására és Lister-kötések föltételére kellett szoritkozniok, mert még nem tudni, minő alakot ölt a csonthártya sérülése. A segédek ezután az ügyet befejezettnek jelentették ki. A felek kézszoritás nélkül váltak el. Verhovayt lakására szállitották; ha a fejseb normális lefolyással gyógyul, komolyabb bajtól nem lehet tartani. — A Polónyi-Verhovay ügyről szóló tegnapi tudósitásunkat ki kell egészitenünk azzal, hogy Polónyit a becsületbiróság egyhangulag nyilvánitotta párbajképesnek s Polónyi kihallgatását szükségesnek nem is tartotta. A kérdéses ügy állását nem maga Polónyi, hanem segédei adták elő. Más forrásból a párbaj lefolyásáról szóló fenebbi tudósitásunkhoz még a következőket tehetjük: Verhovaynak Polonyira mért lapvágása oly erős volt, hogy kardja is elhajlott. Verhovay mellén a sebet négy öltéssel varrták be. Fején a seb mélysége (külső megszemlélés után)

Borgia Lucretia.

(Dráma 3 felv. Irta Hugo Viktor. Fordt. Szász Károly. Uj betanulással először adták a nemzeti szinpadon, 1883. márcz. 16-án.)

A legkedvesebbik minden életiró közül, az a névtelen tanu, a ki a hitves meleg, szeretettől áthatott szavaival beszélte el Hugo Viktor élete történetét, «Borgia Lucretia»-nak a Porte-Saint-Martinban tartott első előadásáról érdekes adatokat hagyott reánk. Ezek élénken visszatükröztetik a mély hatást, melyet az 1833-diki première az akkori közönségre tett.

Ellenkezőleg *«Hernani»*-val, melynek minden előadása alatt valóságos harczot kellett vivni a tisztes sikerért, *«Marion De Lorme»*-mal, mely minden fáradság ellenére is megbukott, és a *«Roi s'amuse»*-zel is, melyet közvetlenül a première után betiltottak, «Borgia Lucrétia» diadala teljes és zavartalan volt. Az érdeklődés a darab iránt erősebb volt, mint valaha; az irodalmi harczban szünet állott be. Klasszikusok és romantikusok egyforma kiváncsisággal várták, mi fog történni; nem vitatkoztak sem a tragédiáról, sem a drámáról; nem törődtek sem az iróval, sem a szineszekkel. A közönség az utolsó felvonás alatt nem látott egyebet, csak egy fiut, a kit a saját anyja mérgezett meg; megszüntek tapsolni s mikor a kaczagás és vig dal közepette felhangzott a barátok zsolozsmája, borzadály futott végig a nézőtéren. A barátok megjelenése, Lucretia boszu-lihegése, Gennaro rémitő szavai, midőn Lucretia a koporsókat számlálja: «Egy hatodik is kell, asszonyom!» — és az utolsó jelenet a maga szörnyüségében, rendkivüli hatást keltettek. Fölemelkedtek a páholyokban, a zenekari és földszinti székeken, karzatokon, mindenki tapsolt és éljenzett; a szint bokrétákkal árasztották el; a szerző nevével nem elégedtek meg s magát kivánták látni. A kocsiból, melyen a költő nejével és leányával haza készült, kifogták a lovakat, s a diszmenet roppant tömeg kiséretében ért a költő lakására. Rég nem látott barátok jelentek meg ez estén; ismeretlenek jöttek egy kézszoritást kérni, s az ovacziónak nem volt vége, se hossza. Ritka triumfus volt.

A részletek, melyeket a kétségen kivül jól értesült élet-iró felsorol, a legnagyobb lelkesültség és mámor kifejezései. Nem reprodukálhatjuk ezeket, mert bennünket csak másod sorban érdekel. Ma már alig képzelhetjük el az ujjongásnak azt az általánosságát, melylyel «Lucretia»-t fogadták. Csak épen az hiányzott, hogy Theophile Gautier szemetszuró skarlát-vörös mellényében és botrányosan hosszu aranyszőke hajával leszálljon a második karzatról, mint Mózes a Sinai hegyről, s a szinpadon felolvassa a romanticizmusnak a mestertől átvett tiz parancsolatát, melyet az *Cromwell* előszavának alapvető ideáiból igy állithatott volna össze:

I. Én vagyok a nagy mester, a ki a *természetet* és *igazságot* hirdetem. Szabályaid és mintáid ne legyenek én előttem. Mert *nincsenek szabályok* csak a természet általános törvényei, melyek kihatnak az egész művészetre, és a különös törvények, melyek minden alkotásra vonatkozólag, minden tárgynak saját létföltételeiből következnek. II. A három nagy korszaknak: a kezdetleges, az antik és moderne kornak három költészeti faj felel meg: a lyra, az epika és a dráma, máskép a biblia, Homér és Shakspere. III. A keresztyén vallás, mely az antik müvelődés mélyébe hatolva, azt megölte, a moderne müvelődés és költészet alapjává lett. Ez a vallás a maga spiritualizmusában teljes, mert igaz. Örvényt vet a a test és lélek közé, s a népek szellemébe egy uj érzelmet vezet be: a *melankoliát,* melynek kifolyása a *keresztyén szemlélődés.* IV. A keresztyénség a költészetet az igazsághoz vezeti. A moderne muzsa érzi, hogy nem minden szép a természetben, hogy *a rut a széppel,* az idomtalan a bájossal, a jó a roszszal, a fény az árnynyal, a groteszk a fenségessel együtt jelentkezik. Ennek megfelelőleg a költészet is a fenségest a groteszkkel, más szóval a lelket a testtel köti össze alkotásaiban. V. A moderne vagyis a drámai költészet egy uj elemet fogad el, a *groteszket.* Ez a fenséges objektuma, az ellentét eszköze. Az uj formában a fenséges a keresztyén moráltól megtisztult lelket képviseli, a groteszk pedig az állatot, a testet. VI. A szépnek csak egy typusa van, a rutnak ezer. Azért a moderne korszakban a *groteszk dominál.* VII. A drámát a *realitás* jellemzi; a realitás a két tipusnak: a fenségesnek és a groteszknek természetes összeegyeztetéséből keletkezik. Az uj forma: a *dráma,* emez uj elemnek, a groteszknek felvétele által különbözik az elavult *tragédiától.* VIII. A tökéletes költészet az *ellentétek* összhangjában van. IX. A realitás egyik legelső eleme a *környezet.* A megfelelő *helyi szinezet* a drámától elválaszthatatlan. X. A moderne költő müvében nem a szép, hanem a jellemzetes vonásokat keresi. Ez megment a *közönségességtől,* mely a rövidlátó és kurta lélekzetü költők büne.

Ezek a dogmák, melyek a klassziczizmus törvényeit helyettesiteni voltak hivatva, «Lukréczia Borgia» szinrehozatala idejében érték el népszerüségök legfelső fokát. Az uj darabban is ezek megtestesülését látták s a Porte-Saint-Martinban tulnyomó számban a hivek és a kathekhumenek ültek. Hogy a császárság klassziczizmusa, mely a forradalom után a hagyomány, a jó érzék és izlés tekintélyét állitotta helyre, valaha jó szolgálatot tett az irodalomnak — senki sem akarta tudni. A romantikus iskola, mely idegen irodalmak befolyásának segitségével uj, éltető inspiracziót adott az ingadozó szellemeknek, ekkor nyerte meg legerősebb rugékonyságát. Elvekért küzdöttek s azokt csak «Borgia Lucretia» premièrején sikerült érvényre juttatniok; a zajra, mely e hires előadást fogadta, a drámának jobb vagy rosszabb megszerkesztése alig volt befolyással.

Bennünket, késő utódokat pedig, csupán ez érdekel. Egy fél század telt le azóta. Az elv, mely akkor diadalmaskodott, megtette szolgálatát s nagy eredményeket hozott létre. A theoria azonban, mely akkor titokzatos lepelként fedte e drámai kolosszusokat, szétfoszlott; a tagokat, melyeket ezelőtt a bámulat miatt alig mertek közelebbről vizsgálni, ma fedetlenül látjuk. Cromwell előszavát mostanság olyan skolasztikus szabályzatnak találjuk, mely után senki sem fog indulni. A dualizmus hitét feltételező alapját csak az nem vonja kétségbe, a ki a vallás és a költészet között ma is összekötő kapcsot keres. Spiritualizmust csak egy nagy költői genie fenséges álmaként csodáljuk, komoly kritikát, s esztetikai elvet nem kereshetünk benne. Aztán egészben véve ma már igen kevésnek látjuk azt, a miért a harminczas években annyi tinta folyt. Ez a szó: «groteszk», mely akkor a moderne kor szellemének kifejezője volt, ma mélységes szimboluma eltüntével nem jelent egyebet, mint egy költői fajjelleget, melyre ráismerhetünk minden kor költői müveiben. Az «ellentét» szerepe még kicsinyesebbnek tetszik; egy véletlenül kiválasztott költészeti figurában nehéz feltalálnunk a költészet ősforrását. Egyáltalában a természetnek igazságnak és realitásnak gyakori hangsulyozását meg sem értenők e legjobb esetben rhetorikai programmnak mondható nyilatkozatban, ha nem tudnók, hogy a romantikus dráma cselekvényt, mozgalmat és szenvedélyeket, tehát valóban egy bizonyos értelemben vett realitást vitt be a franczia drámai költészetbe.

Ma tehát már mindenki elfogultság nélkül vizsgálja ama koloszális arányu szini termékeket, melyek e költői föltevések lánczolatát ismerték el szabályozónak. Ezek az elvek többé nem lelkesítenek, s nem vetnek fátyolt senki szemére. Azzal a tisztelettel nézünk fel rájok, melylyel minden rengeteg torzó látása eltölt bennünket, de egyszersmind azzal az elemző aprólékoskodással, mely korunk természetének jellemvonása. Ez az analízis teljességgel nem fojtja el bámulatunkat, de nem tesz lelkesültekké sem.

Nem volt elragadtatva a nemzeti szinház közönsége sem, mely előtt tegnap «Lucretia Borgia» első izben szólalt meg a szinpadon. Hogy a nagy szépségek, melyek a rendkivüli drámai erővel megalkotott helyzetekben nyilvánulnak, nem hangzottak el a nélkül, hogy tisztelettel teljes megilletődést keltettek volna, természetes. Az is várható volt, hogy közönségünk, — mely ép oly jól nevelt, mint intelligens — a nevetés egyetlen kisérlete nélkül siklott végig a darab kényes, sebhető s a nevetségessel érintkező «fényes» részein. Mindamellett a forrongó szenvedélyek ama lángja, mely a szinpadon emésztett, nagyon bágyadt visszfényt vetett a nézőtérre.

Nem csodálkozunk rajta. Egyes drámai helyzetek bármily szépségüek legyenek is, soha sem tehetnek egységes, nagy hatást, külső körülmények segitsége nélkül. Maga a dráma pedig, a mely ezt tehetné, «Borgia Lucretiá»-ban épen nem megtámadhatatlan.

«Az anyai érzelem, mely megtisztitja az erkölcsi szörnyeteget» — ime «Borgia Lucretia.» E szavakkal fejezi ki ideáját a költő a drámához irt jegyzetben, a hol kifejti, hogy a thema, melyet érzékitett alap-gondolatában rokon azzal, melyből a «Roi s'amuse»-t alkotta. «Vegyétek a legteljesebb, legvisszataszitóbb erkölcsi elvetemültséget — folytatja odább — helyezzétek oda, a honnan a leginkább kiri: egy asszony szivébe, vegyétek körül a szépség és nagyság fényével, keverjetek ez erkölcsi nyomorultságba egy tiszta érzelmet, a legtisztábbat, melyre a nő képes lehet, az anyai érzést; tegyétek a szörnyet anyává, és a szörny érdekelni fog, a szörny meg fog rikatni, s a nyomorult lélek csaknem széppé válik szemeitek előtt.» Majd utóbb általánosságban jegyzi meg, hogy abban keresi legnemesebb hivatását, hogy mindarra, a mi az emberiség nyomorának borzalmaiban gyülöletes, egy vigasztaló és komoly eszme fátyolát igyekszik boritani.

A dráma azonban e programmot csak hézagosan váltja be. Melyik az a vigasztaló és komoly gondolat, mely a darabot áthatja, csak találgatni lehet. Mert az, hogy a női szörnyeteg, a kit az anyai érzés megtisztitott, visszaesik eredeti alakjába és ördögi bosszut akar állni, melyben maga is elvész, komolynak elég komoly, de nem vigasztaló, különösen ha ez a női alak a megtisztulás magasztos ideáját van hivatva kifejezni. Egyébként Lucrétia nem is az a drámai személy, a melyet az előszó igér. Nehezen tudjuk elképzelni, milyen lehetne az erkölcsi nyomoruság és a legfenségesebb érzelem e sajátságos vegyüléke, de az bizonyos, hogy Hugó Viktor nem azt állitotta élénk. Lucrétia néha szörny — egy-egy hatásos megjelenésben — néha anya — egy-egy gyönyörü lyrai sóhajtásban s a második felvonás nagy jelenetében, — de sohasem egyszerre mind a kettő.

Két alak és nem egy. Az a merengő, szentimentális ábrándozó, a kinek a bün terhe fáj s az a női rém, a ki mint a halál angyala jelen meg a koporsók között, jobban különböznek egymástól, mint a jelmezek, melyekben más és más lélek-állapotoknak megfelelően öltözve Lucretia megjelenik. (Ebben is láthatjuk, mily fontos eleme volt a romantikus drámának a dekoráczió, melyet «Cromwell» előszava «a környezet és helyi szinezet» ürügye alatt követelt.) És az az anyaság! A helyzetek olyanok, hogy Lucretiának majd Gubetta, majd a herczeg, majd meg épen Gennaro előtt meg *kellene* vallania, hogy Gennaro ismeretlen anyja ő maga. Gubetta legmeghittebb bizalmasa, tanuja volt minden gonoszságának s e dologban még sem nyerhet tőle felvilágositást, holott az csak Gennaronak válhatnék javára. A herczegnek meg kellene tudnia a valót, egy vallomás véget vethetne Lucretia kinos helyzetének. De a herczeg nem hinne neki — vethetnék fel az ellenvetést. Ugy a dráma bizonynyal más irányt venne, hanem ez csak a költőt alterálhatta s nem Lucretiát, a kinek mindent meg kellene kisérelnie fia megmentésére. De meg kellene vallania anyaságát főkép Gennaro előtt, a ki gyanakszik reá, hogy meg akarja mérgezni. Ez a vonakodás, melylyel csaknem gyilkosává válik fiának, szinte irtózatos és még sem mondja ki a mindent megoldó szavakat, hanem az utolsó jelenetre hagyja, hogy a *finale* valahogy korábban ne következzék be, mint azt a költő kiszámitotta. Azt lehetne ellenvetni, hogy Lucretiára megsemmisitő lenne, ha fia őt egész nyomorultságában megismerné. De ez csak magyarázgatás, s nem drámai döntő ok, mert hisz az anyára mi sem lehet borzasztóbb, mint fia halála. Ha Lucretiára nézve a fölfedezés borzasztóbb, akkor ez nem az anyaság, hanem a bánat és szégyen drámája volna, melyet azonban szintén nem igy kellene elénk állitani. A fő-alakot nem is érthető tehát, nem hogy megrikatna s széppé válnék szemeink előtt. Az elemek, melyekből alkotva van, összeférhetetlenek. Szemétdomb gloriával körülövezve.

A dráma alapja tehát nem állhat meg, a rá épitett helyzetek a levegőben függnek, mint Mahomet koporsója.

Ezek külön-külön sem állják ki az elemzést, legalább nem mindannyian. Gennaro szituacziója Estevel szemben megmagyarázhatatlan; a költő maga is érezte ezt, mert jegyzeteiben történeti példával akarta érthetővé tenni. Gennaro e szerint ritkaság; előttünk csak egy operai tenorságra praedestinált fogalom-kitejezés. Csupa lyrai versből áll s egyedül az utolsó jelenetben kezd érdekelni, ha csak előbb nem nyert meg, midőn kardjával szójátékot irt a falra. A készség azonban, melylyel Mattiot a korhelykedésre követi, előnyére válik a drámának, mely különben csak egy diszharmonikus hanggal végződnek. A többi karakter nem számit; Este a hidegvérü gazember, a ki különben rajongással szereti vérfertőző nejét, és Gubetta, a gonoszságában kéjelgő bandita, csak drámai kisértetek.

Nem, ebben a drámában nincs igazság, csak szép és igaz helyzetek, a milyen a Lucretiáé, midőn boszut követel a sértésért, vagy midőn csábitó kellemét felhasználva, fia életét akarja férjétől *kihizelegni.* Ezek is inkább nagyszerüségükkel nyernek meg. Eszünkbe juttatják, a mit később Hugó Viktor *«Marie Tudor»*-hoz bevezetőleg irt: «A tömeget csak kétféleképen lehet megnyerni: az igazság, vagy a nagyszerüség által.» — Drámáiban ő mindig csak az utóbbi eszközzel igyekezett hatni s innen van, hogy azok nem érik el magasabb költői czéljukat. Sőt, ugy látszik, néha a biztosra számitott hatást sem. Ime, «Borgia Lucretia» már csak egykét részében őrizte meg a nagyszerüség megragadó hatását; nagyságából egy félszázad óta sokat veszitett. De nem költője. Ő maga nagy marad, minpig ugyanaz a sziklákkal dobálózó gigás.

A. Z.

mintegy 7—8 milliméterre tehető, hossza pedig 25—30 milliméterre. A seb környékéről a haj el van távolitva s a seb le van tapasztva. Hogy a tapasz le ne essék, az egész fejet könnyü fehér gyapot-szövet-boriték takarja. Verhovay ugyan nem érez semmi fájdalmat, orvosa 2—3 napra mégis megtiltotta a szoba elhagyását. Verhovay felöltözve fogadja vendégeit.

— **A kommune emléke Budapesten.** A fővárosi munkások ma este összegyültek a »Tyukketrecz« czimü vendéglőben megünnepelendő a kommune megalakitásának emlékét. Több mint 200 munkás volt jelen családjaikkal együtt az ünnepélyen, amely példás rendben és emelkedett hangulatban foly le. Ott voltak a munkáspárt ismert vezérférfiai: Ihrlinger, dr. Csillag, Kürschner, Kászonyi Dániel, Frankel Leo, volt kommunard miniszter és több mások. Először dr. *Csillag* tartott beszédet, a márcziusról, a mely hónapban szokott a természet fejlődésnek indulni, amely a tavasz előhirnöke s a mely hónapban majd mindenik évszázadban a nemzetek életében nagy változások történtek. Rámutatott Csillag a márcziusban történtekre, a 48-as és 70-es évek mozgalmaira. Utána *Frankel* Leo emelt szót és hosszabb beszédben ismertette a kommune történetét, a melyben közvetlen szereppel birt. Szellemes előadásában megczáfolni igyekezett amaz általánosan elterjedt nézetet, hogy a kommune rémuralom lett volna s csak pusztitást eredményezett. Szerinte minden nemzet munkásai büszkén emlékezhetnek meg a kommunere, a mely alatt az ő jogaik érvényre jutottak. Végül *Ferenczi* József szavalta el igen értelmesen Petőfinek a »Szabadság«-hoz czimü költeményét, s a közönség ép oly lelkesen megéljenezte, mint az előbbi két szónokot. Közben és befejezésül a Marseillaise-t és Rákóczit huzták, mit a közönség énekkel kisért. A sikerült ünnepély csak késő éjjel ért véget.

— **Márczius 15-ike Halleban.** Halleból irják lapunknak: A hallei magyar-egylet is megemlékezett az 1848. márczius 15-iki nagy nap emlékéről. E tekintetben ez egyletnek jutott a kezdeményezés érdeme, mert még eddigelé itt nem tartottak ilyen hazafias magyar ünnepet. Az egylet magyar ruhát viselő tagjaival élén indultak az egyleti tagok az »Akademische Bierhalle« helyiségbe. A »Szózat«-nak zongorakisérettel való eléneklése és az elnök megnyitó beszéde után, Fráter Barna jogász lipcsei egyetemi hallgató szavalta a »Talpra magyar«-t. A Hymnusz eléneklése után, Pohánka Géza hittanhallgató rövid vonásokban ismertette az 1848. márcz. 15-iki napnak hazánkra nézve nagy fontosságát. Székely »Ábrándjával« s a Rákóczi-indulóval, melyet Roth Béla játszott, végződött be a szép ünnepély. Emelte fényét az igazán sikerült s átérzett toasztok egész sora, melyet jól esik hallani a magyar fülnek s átérezni a szivnek itt a külföldön. Főleg Fráter Barna igen talpraesett toasztot mondott a haza jobb jövőjére, melylyel kapcsolatban Szlávik Mátyás hittanhallgató a hazai függetlenségi pártot éltette. Izsó Vincze Kossuth Lajos nagy hazánkfiáért, Pohánka a szabadság, testvériség s egyenlőség eszméiért üritett poharat. Az általános jó kedvet egyletünk zenéhez értő tagjai a legkedveltebb magyar népdalok eljátszásával mindvégig föntartották.

— **Vak tüz-lárma.** Bécsből távirják lapunknak e hó 18-ról: A hernalsi templomban ma isteni tisztelet alatt, vak tüzi lárma következtében veszélyes tolongás keletkezett. Végre azonban sikerült a tömeget megnyugtatni. Baleset nem történt.

— **Nemzeti Ujság** czim alatt *Polónyi* Géza mint főszerkesztő, *Déri* Gyula mint felelős szerkesztő s a »Corvina« könyvnyomda, mint kiadó, f. hó 20-án politikai *képes napi lapot* inditanak meg, mely a függetlenségi párt elvei mellett fog harczolni. A függetlenségi párt emez uj közlönyét melegen ajánljuk a közönség támogatásába. Az előfizetések (egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt, egy hóra 1 frt) a Nemzeti Ujság kiadóhivatalába (»Corvina« könyvnyomda, Budapest, akadémia-utcza 10. sz. a.) küldendők.

— **Czigányok zálogban.** Szombathelyről irják e hó 17-éről: Zálogban vannak czigányaink Bécsben, hova egy ravasz impresszário csalta el őket. Eleinte jócskán kerestek, de később rosszra fordult a dolguk; az impresszário ugy segitett magán, hogy a bandát zálogban hagyta és maga odább állott. Horváth Marczi most azon törekszik, hogy lemuzsikálja az adósságát.

— **Öngyilkos pap.** Mint a nagyváradi »Szabadság« irja, Szt.-János mellett a falubeli halászok egy ismeretlen férfi holttestét fogták ki a Körösből. Szt.-János községben nem ismert rá senki, de azután csakhamar konstatálták, hogy az Farkas Sándor kardói gör. kath. lelkész holtteste. Farkas négy-öt nappal előbb tünt el a községből. Az öngyilkos lelkész mit sem mondott szándékáról otthon, csupán vejéhez, Filimon Gyulához Nagyváradra irt pár szót. »Én megyek az Urhoz a Füzesbe« árulta el némileg végzetes tervét. Az öreg lelkész gyógyithatlan betegségben szenvedett s e miatt igyekezett itt hagyni e reá nézve terhes életet. Csaknem 60 évet élt, nőt és gyermeket hagyott maga után.

— **Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság** forgalmi igazgatósága e hó 18-áról jelenti, hogy a személy- és áruforgalmat e hó 17-től kezdve egész Galaczig terjesztette ki.

Rövid hirek. *Egy szentesi lap* irja, hogy Kun-Szent-Mártonban egy 23 éves legényt: Mikes Mártont mindekkoráig mindenki leánynak tartotta és mindenki Mikes Erzsinek hivta; a leánynak tartott férfi egész mostanáig tanyán élt. — *A nógrádmegyei* bálibotrány következménye volt a párbaj, mely B. M. joghallgató és b. R. közt ma folyt le; mindkét fél megsebesült. — *Kun-Félegyházáról* a városi főkapitány arról értesiti lapunkat, hogy téves az a hir, mely legutóbb ott elkövetett rablási esetről emlékszik meg. — *A „Pesti Hirlap“* 10 aranyat tüzött ki tárczaczikkre, a »Magyarország és a Nagyvilág« 15 aranyat elbeszélésre; pályázati határidő május 15-ike.

— **A gyilkos merénylő:** *Gyalokay* Mózes kihallgatása tegnap délután 3 órakor ért véget s ma a déli órákban szállitották át fedezet alatt a Fortunába. A megmotozás alkalmával találtak nála 1 frt 50 kr. készpénzt, több még le nem pecsételt levelet, melyekben különböző egyénektől segélyt kér, néhány iratot, egy fizetési ivet, egy kézi bőrtáskát és abban két pár fehér ruhát. Tegnapi kihallgatása alkalmával a megelőzőktől részben eltérő adatokat mondott. Előadta, hogy a kést egy zöldfa-utczai kereskedésben vette ezelőtt 8—10 nappal a saját czéljaira, mert ő mindég olyan késsel szokott étkezni és hogy mikor tettét elkövette, épen ez a kés volt nála, az csak véletlenségből ered. Tettének indokára nézve kifejtette, hogy 38 frt nyugdijából 15 frt gyermeke tartásdiját van lefoglalva, a fennmaradó összeget pedig nejének egy ő ellenében levő régibb követelése fejében foglalták le birólag; igy ő nem tudott miből megélni s ez volt az oka, hogy gondolatban már rég megérlelte gyilkos szándékát. Arra nézve, hogy ő már büntetve lett volna, határozottan tagadólag válaszolt, csupán azt ismeri be, hogy most van ellene egy vizsgálat az I. kerületi kapitányságnál neje elleni életveszélyes fenyegetés miatt. Magát a gyilkossági merényletet teljes részletességgel adta elő s azt vallotta, hogy nejét vagy két óra hosszant várta, fel s alá sétálva a kerepesi uton. El volt tökélve arra, hogy mikor nejével találkozik, azt minden megszólitás vagy félrehivás nélkül rögtön meg fogja szurni az elrejtve tartott késsel. Tagadja ennélfogva, hogy nejével a merénylet előtt szóváltásba elegyedett volna, mert alighogy meglátta, egyenesen szurni kezdte. Hogy hány szurást ejtett rajta, azt nem tudja megmondani. Gyalokay Mózesné asszony arczsebei már hegedni kezdenek. A has tájékán ejtett szurásra vonatkozólag a tüzetesebb vizsgálat kideritette, hogy az mélyebben hatolt a testbe; mindazonáltal az orvosok azt hiszik, hogy ha a kés, melylyel férje a szurásokat ejtette rajta, nem volt fertőző anyagoktól beszennyezve, kellő gondos ápolás mellett fel fog épülni. Sebláza csekély, étvágya nincs, s álmatlanságban szenved. A mai nap folyamában többször kérdezősködött gyermeke után, kit nagyon szeretett volna látni. Tekintve azonban azt, hogy a beteget mindenféle felindulástól óvni kell, e kérelmét nem teljesithették.

— **A villamvilágitás első áldozata a fővárosban.** Tegnap este a Ganz-féle vasöntő részvénytársaság egy munkása lett saját vigyázatlansága folytán első áldozata a fővárosban a villamvilágitásnak, mely esetről a következő tudósitást kaptuk: A magyar államvasut kőbányai indóházában hosszabb idő óta van már villamvilágitás alkalmazva. Tegnap este a villamkészüléken valami baj történt, miáltal nem nyujtott kellő világosságot. Az indóház felügyelősége azonnal a Ganz-féle vasöntőbe küldött egy emberért, kik Wimmert János Lujza-utczai 3. szám alatt lakó 36 éves lakatost küldték a készülék kijavitására. A szerencsétlen ember megvizsgálva a készüléket, látta, hogy a sodrony el van szakadva, kellő elővigyázat nélkül kezébe vette azt, mikor oly erővel hatolt a villamáramlat a szerencsétlen munkás testébe, hogy eszméletlen állapotban rogyott a földre. A gyorsan odahivott orvosnak minden erőlködése daczára sem sikerült Wimmert többé életre hozni, s csak a már bekövetkezett halált konstatálta s elrendelte a hullának bonczolás végett a Rókus-kórház halottas kamrájába való szállitását. Az eset annál sajnálatraméltóbb, minthogy Wimmer nagy családot hagy hátra a legnagyobb nyomorban.

— **A bukovinai magyarok hazatelepitésének** költségeire ujabban a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhöz:

	Frt kr.
Pártos Béla ügyvéd urtól	2.—
Serák István urtól a magyar-franczia biztositó társaság központi hivatalnokai közt gyüjtött	77.—
Eddigi gyüjtésünk	2318.02
Összes gyüjtés:	**2397.02**

Serák István ur gyüjtéséhez járultak: M. L. 5 frt, P. H. 3, Kisztenmacher 3, Fuchs Lajos 3, Galgóczy János 5, Kohári Gusztáv 2, Buttlár Ferencz 2, Rademacher Károly 1, Müller Lajos 2, Robicsek Henrik 2, Knopp Zsigmond 2, dr. G., Kiss Lajos, V. V., Sebasztiani Jenő, Neuman, Fuchsz Zsiga, Schweitzer Henrik, Salacz N., Bánó, Kerntler Gusztáv, Léderer József, Knopp 1—1 frt, Rónai Mór 3 frt, Steiner, Büchler D., Fehér, Ráth Mór, Voigt, Zaluski, A. Keppel-Knight, Laski Lipót, Müller Károly, Königstein Tiv., Kotányi Sándor, A. S., H. R., Vajda Márton, Gyöngy Ign. R. 1—1 frt, Réty József 3 frt, Horvát Tódor 50 kr, Pöltzel I. 30 kr, Fényes Vincze, Heritz, ifj. Réty József, Reimer, Weisz M., Pohltzer Zsigm., Deutsch Rezső 50—50 kr, Weisz Sándor 30 kr, Paczó Márton 30 kr, Klucsnik 40 kr, N. N. 30 kr, Grünstein Alb. 50 kr, Fischer 50 kr, N. N. 30 kr, N. N. 25 kr, Sichermann M. 1 frt, Györgyei Antal 3 frt, Serák István 1 frt 85 kr, Szokoly Béla 1 frt, összesen 77 frt.

Nyilatkozat.

Polónyi Géza és Verhovay Gyula urak között fennforgott becsületbeli ügy előttünk mai napon a lovagiasság szabályai szerint elintéztetett.

Kelt Budapesten 1883. márcz. hó 18-án.

Déri Gyula s. k. *Szederkényi Nándor* s. k.
Czirer Ákos s. k. *Hentaller Lajos* s. k.

Á bukovinai magyarok ha atelepitése.

A bukovinai magyarokhoz a letelepitést vezető budapesti bizottsághoz érkezett távirat szerint *Odescalchi* Arthur herczeg és *Szádeczky* Lajos ma érkeztek meg és Andrásfalváról, mint központból fognak a többi magyar falukba ellátogatni. A küldöttség működését először Andrásfalván kezdi meg, s ha itt végzett, akkor sorba veszi Hadikfalva, Istensegits, Fogadjisten és Józseffalva magyar községeket.

Radautz, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A Bukovinába indult küldöttség ma délután három órakor érkezett *Hadikfalvára.* Jöttét nem tudatta, de megsejtették az *Odescalchy* herczeg nevére érkezett táviratból s nagyszerü fogadtatást rögtönöztek a magyar falvak. Nagy küldöttség és andrásfalvi legényekből álló negyven tagu lovas banderium várta az érkezőket, kik Hadikfalváról Andrásfalvára mentek. Talpon volt az egész falu apraja-nagyja; szines kendőkből diadalivet készitettek, s mikor elvonult alatta a küldöttség, mozsarak és taraczkok durrogása rázkódtatta meg a levegőt. A református templom tornyában megszólalt a harang s hangja összevegyült a lelkesült tömeg éljeneivel. Nem lehet leirni azt az örömet, melyet a küldöttség megérkezése keltett. Kétszeresen is indulának nyomban a magyar házába, de a *bukovinai hatóságok akadékoskodnak,* kicsinyes formaságokkal nehezitve meg a küldöttség feladatát.

SZINHAZ, MÜVÉSZET.

— **Nemzeti szinház.** *Latabár* Kálmán ur ma este »*Liliomfi*« czimszerepét játszotta s ép oly szives fogadtatásra lelt, mint a mult alkalommal. Vidáman, ügyesen játszott, ha nem is azzal a pezsgő kedélylyel, melyet e szerep kiván. Ismét jelét adta, hogy használható tag lesz belőle, főkép ha leszokik modorosságairól s megtanulja, hogy a nemzeti szinpadon a rögtönzés meg nem engedhető. Ez a vidékies szabadosság kiritt különben diskret játékából. További vendégszereplését érdekelten várjuk.

— **A népszinházban** ma este a »Betyár kendőjé«-ben mutatta be magát először *Hegyi* Aranka k. a., mint Buzzi Zsofi. A népszinház e kiváló tehetségü művésznője, ki annyi szerepben ragadta el a közönséget, mely minden alkalommal elárasztja kitüntetéseivel, ez este nem volt a rendes szinvonalon. Hangja, mely kellemes, ez uttal nem birta erővel; a korcsmai jelenet szilajságában látszott a hiábavaló erőlködés. Annál kellemesebb volt a táncza, annál szebb volt megjelenése és annál lelkesebb hangulatban volt a közönség; még kaczkiás járását-kelését is megtapsolták. Tamási, Párténviné szintén sürü tapsokban részesültek.

— **Paulay Ede** drámai igazgatót ma névnapján az összes drámai személyzet üdvözölte, mikor reggel a szinpadon megjelent. Berecsényi Béla szokott ékesszólásával tolmácsolta a tagok érzelmeit. Nincs a ki ne tisztelné, nincs a ki ne szeretné. Az a sok virág, ibolya, melylyel a művésznők és a jövő művésznői a népszerü igazgatót elárasztották, bizonysága az igaz rokonszenvnek. Paulay Ede bebizonyitja, hogy a teljes szigor nem zárja ki a szeretetet; minden tag büszke erre a szigorra, erre az igazságosságra és buzgóságra, mely Paulay Edét jellemzi s a szinház felvirágzá át előmozditja.

— **A budai zene-akadémia** tagjai holnap este félnyolczkor a vigadó kis termében Händelnek »L'allegro, il Pensioroso ed il moderato« czimü oratoriumát fogják előadni. Ennek az oratoriumnak a m gánrészeit próbálták ma este a zene-akadémia budai helyiségében. A mapróba egyuttal házi-hangverseny volt s ez okból az énekpróbát a Nagy Jenő felolvasása előzte meg. a k, az emlitett oratiumról értekezett. Nagy Jenő, a ki már két izben tartott folyékony, tiszta magyar nyelven felolvasást, ma *német* nyelven tartotta meg előadását. A felolvasás után Guhrauer Katalin (szoprán), Melles Károly (basso) és Stégmann Hermina (szoprán) énekeltek a Händel-féle oratoriumból magánrészeket, Nagy Ottilia (szopran) és Vuics László (tenor) pedig egy kettőst, mindannyian tapsokat aratva. Az előadást szép számu és díszes, nagyobbára nőkből álló közönség hallgatta végig.

SPORT.

— **A szalonka-huzások** az idén Ungmegyében kezdődtek meg. Az ország többi részeiből eddigelé semmi hir, pedig itt volna az ideje. Valószinüleg a rosz idő oka e késedelemnek. A vizimadarak közül a ludak, a kacsák nagyobb fajtái, a goiserek s a bibiczek már megérkeztek. E hó 8-án már vadásztak is rájuk az *apaji* vizeken és a körülményekhez képest kielégitő eredménynyel: 6 vadluddal és 1 kacsával tértek vissza.

— **Az athletikai klub** ez évi közgyülését alighanem ismét májusban tartja. A közgyülésen elő fognak terjesztetni az alapszabályoknak módositásai.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A szabadságszobor bizottmány** e hó 18-ikán ülést tartott. A főváros II. kerületében Ivánka Imre ügybuzgósága következtében már a gyüjtőivek kiosztása is megtörtént. Ő maga az általa vezérelt vasuttárs. személyzeténél eszközlendő gyüjtésre 16 ivet vett igénybe. Pénztárnoka a II. kerületnek Spitz Gyula éjsz. vasuti vezérfelügyelő, ellenőr Komoróczy Sándor, főv. biz. tag. A IV. ker. Királyi Pál elnöklete alatt márcz. 19-én délután 4 órakor a régi városház tanácstermében tartandja 80 járásának a bizottsági tagok közti szétosztása iránti ülését. Gyüjtőivei pedig márcz. 20-án kezdetnek kézbesitetni. Pénztárnoka Tömöry György, városháztér 3. szám. — Az V-dik kerület Gelléri Szabó János elnöklete alatt márczius 21-én délután 4 órakor szokott helyiségében, mig a VI. ker. Török József elnöklete alatt márcz. 20-án d. u. 5 órakor a VI. és VII. ker. polg. kaszinó (király utcza 52. szám) helyiségében tartandja ülését, mely után a gyüjtő iveknek szétosztása itt is azonnal kezdetét veszi. — A VII. kerület Morzsányi Károly elnöklete alatt járás beosztási ülését már e hó 11-én megtartván — ivei szintén kiosztás alatt vannak. — Pénztárnok: Tarcsay János Kazinczy utcza 40. sz. — A VIII. ker. részéről ma tartatott a beosztási ülés és pedig Molnár Endre betegsége folytán gátolva, Sztupa György elnöklete alatt. Jegyző Hüvös (Hirschel) József. Jelenvoltak a beosztást megtevén, pénztárnokká Sztupa György választatott. Kiváló felemlitést érdemelnek Diviatzky János, Eggenhoffer Péter, Filó Jakab, dr. Garagos János, Gräfenthal Vincze, Kokesch Sándor, Braun Lajos és Swertetzky István, mind a kik hazafias ügybuzgóságuktól indittatva egyenként 3—5 járást is magukra vállaltak. Továbbá Barta László (VIII. kerületi jegyző) inditványa a visszaélések meggátlása tekintetéből hirdetmények által közöltetni, kik a gyüjtött összegek átvételére — jogositottak. Ez utóbbi azonban elejtetett Home Géza a központi iroda vezetője által adott felvilágositásra, miszerint a központi bizottmány minden kitelhető módon intézkedett, a visszaélések kizárhatása iránt, és azt véli, hogy sikerülend is azt a lehetőségig elérni az által, hogy: 1-ször köztudomásu, miként gyüjtőivet csak háztulajdonosok kapnak, igy csak ezek vagy megbizottjaik jogositvák gyüjtésre. 2-szor: Hogy a háztulajdonosoktól az általuk gyüjtött pénzek átvételére ismét csak az a járási gyüjtő bizottsági tag jogositott, kinek neve és lakása az illető gyüjtő ivébe bevezetve van, és ki ebbeli jogosultságára külön még a közp. bizottm. pecsétje alatt a ker. bizotts. elnök által saját kerület aláirt igazolványnyal ellátva van, melyben a gyüjtő járásába eső ivek számai egyenként bejegyezvék. Felkéretnek azonban a bizottsági tagok, hogy a mint ily visszaélés vagy csalásnak tudomására jönnek, az illetőt azonnal mint csalót, rendőrileg üldöztessék és befogassék. A vidékről ujabban bizottságokat alakitottak; Győr, Nagy-Röcze (Gömörm.) Rozsnyó (Gömörm.) Bakabánya (Hontmegye), Szombathely, Bártfa (Sárosm.), és Besztercze-bánya városok: mig Győr és Esztergom megye arról értesitenek, hogy az ügyet a megyei köztörv. bat. bizottsága elé terjesztették. Az alap állománya márcz. 18-án bevétel 6588 frt 88 kr., kiadás 83 frt 36 kr., készlet 6505 frt 52 kr., mely az I. hazai tak. pénztárban fog gyümölcsözőleg elhelyeztetni. Adakozók: 1. Budapest főváros a megszavazott 25000 frtnak 1-ső részletével 5000 frt, 2. Heger György főv. biz. tag volt honvéd 40 frt, 3. Hódmezővásárhely 250 frt, 4. Székesfehérvár városa 100 frt, 5. Vasmegyei jogászbál jövedelme Ernuszt József illetve Királyi Pál által 93 frt, 6. Baja város 100 frt, 7. Somogy megye 500 frt, 8. Arad város 300 frt, 9. Marosvásárhely 200 frt, 10. Fiátfalva község (Udvarhelymegyéből) 5 frt 88 kr. összesen a fenti 6588 frt 88 kr.

— **Adókivetés.** A III. ker. adókivető bizottság márczius hó 19-én a III. oszt. ker. adójavaslatokat az ó-budai 421—580 régi számu házakban összeirt adókötelesekre vonatkozólag tárgyalandja.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Az irók és müvészek társasága** ma d. u. 3 órakor tartotta meg ez évi tisztujitó közgyülését, *Urváry* Lajos elnöklete alatt, ki megnyitó beszédében üdvözölte a tagokat s rövid vonásokban előadta a kör mult évi történetét. A lefolyt évvel a társaság fenállásának 10-ik évét nem csak kényelmes és kellemes találkozó helyévé vált a kör az irodalom és müvészet munkásainak, de kezdeményező volt sok oly irodalmi, müvészeti és társadalmi kérdésekben, melyek má-utt alig találhattak volna alkalmas talajt. Első helyen emlitendő meg ezek közt az irói és müvészi tulajdonjog ügyének kérdése, melyet 1873. april 6-án negyedik ülésében vetett fel a választmány. Szintén a választmány kebeléből indult ki a hirlapirói nyugdijegyesület s itt ért meg a kérdés annyira, hogy megvalósulhatott. A társaság kebeléből indult ki a Petőfi-társaság alakitásának eszméje is. A társaság gyüjtötte össze a kiskőrösi Petőfi-ház megvételére a kivánt összeget s ő kezdeményezte a hirlapirói egyesületet, stb. Müvészi magaslaton álló hangversenyeket, továbbá érdemes irók és müvészek jubileumára ünnepélyeket rendezett, hirneves külföldi vendégek tiszteletére lakomákat tartott; elhunyt irók és müvészek végtisztesség tételénél mindig meghozta a kegyelet adóját; sirkövet állittatott Réthinek, Egressi Béni siremlékét restauráltatta stb. Keleti testvéreink betelepitésének most már megoldási stádiumba jutott ügye a körben lett először megbeszélve s itt penditették meg egy nemzeti arczképcsarnok létesitésének eszméjét. A társaságnak a lefolyt évben két halottja volt: Márkus Miklós és Együd István. Ami a társaság anyagi viszonyait illeti, bevétel volt az elmult évben 8487 frt 88 kr., kiadás pedig 7186 frt 9 kr. A folyó évre 8701 frt 79 kr bevétel s 6346 frt kiadás van előirányozva. A közgyülés a *Dolinay* Gyula által összeállitott titkári jelentést tudomásul vette s *Várady* Antal inditványára az elnökségének s a tisztikarnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott. A megejtett választás eredménye a következő: elnök lett *Urváry* Lajos, alelnökök: Féleky Miklós, Siposs Antal, igazgató Odry Lehel, titkár Dolinay Gyula. Választmányi tagok: *irók:* Frecskay János, tr. Fenyvessy Ferencz, Bartók Lajos, dr. Grünwald Béla, György Aladár, br. Kaas Ivor, Komócsy József, dr. Molnár Antal, dr. Várady Antal, Visi Imre; *müvészek:* Evva Lajos, Bekovics Imre, Gassi Ferencz, Jankó János, Kápolnay Ferencz, Káldy Gyula, Simonyffy Kálmán, gr. Zichy Géza, Vidor Pál, Vizváry Gyula. — A közgyülés után este nyolcz órakor látogatott *társasvacsora* volt az irók és müvészek körének nagytermében. A számosok közt ott voltak Siposs Antal alelnök, Odry Lehel igazgató, dr. Kanyurszky György egyetemi tanár, Bartók Lajos, Mikszáth Kálmán, Pesty Frigyes stb. A pohárköszöntők sorát *Odry* Lehel nyitotta meg, visszaemlékezve arra, hogy ezelőtt tiz évvel alakult meg az irók és müvészek társasága; poharat emelte a társaságért, mely azóta annyira felvirágzott. *Siposs* Antal a kör tagjait, a közkatonákat éltette, kik nélkül a kör nem érte volna el sikereit. Dr. *Kanyurszky* tanár a közkatonák nevében a társaságra mondott sikerült köszöntőt, *Dolinay* Gyula titkár pedig a kör tizedik évi fönnállásáról megemlékezve azt az életrevaló tervet penditette meg, hogy a társaság huszadik éves jubileumát *saját részvényházában* ülje meg. Ez eszme rendkivül élénk viszhangra talált; Kodolányi Antal, Küszler Henrik, id. Szinnyei József, dr. Tury Béla, Kelemen Gábor, Kabdebó Gyula, dr. Bertényi és Nike Mihály rögtön összesen tizenhét darab százforintos részvényt vállaltak el. *Kodolányi* Antal a bécsi Concordia jelenlevő tagját *Jäger* J.-t, a N. W. Tagblatt munkatársát éltette, ki igen rokonszenvesen fogadott beszédben köszönte meg a szives vendéglátást és a magyar irók és müvészekért emelt poharat. A vidám társaság késő estig maradt együtt.

— **A fővárosi szeretetházi egyesület** ma délelőtt tartotta évi közgyülését Báró *Atzél* Béláné másodelnöknő elnöklete alatt. *Weisz* B. F. elnök üdvözölvén a megjelenteket, sajnálattal tudatja, hogy gróf *Andrássy* Gyuláné elnöknő betegsége által gátolva volt a megjelenésben. A jegyzőkönyv hitelesitésére Tóth Lőrincz és dr. Reich Ármin tagokat kérte fel. Ezután felolvastatott a választmány jelentése, a melyből kitünik, hogy az egyesület az utóbbi időben tetemesen gyarapodott.

— **A budapesti épület- és mülakatosok** hétfőn este nyolcz órakor a Stiedl-féle kávéházban (király-utcza és körut sarkán) nyilvános gyülést tartanak. Napirend: I. A mesterekhez benyujtott kérvényre megjött felelet tárgyalása. II. Netaláni inditványok.

— **A magyarországi hirlapirók** nyugdijintézetének igazgatósága hétfőn, márczius 19-én délután 4 órakor az irók és müvészek társasága helyiségében ülést tart.

— **A zenekedvelők egyletének folyó hó 21-iki hangversenye iránt,** mely tudvalevőleg *Schumann Faust*-zenéjének ujabb előadásával fogja gazdagitni fővárosunk zeneéletét, általános az érdeklődés s már ma is tömegesen keresték a jegyeket Rózsavölgyiéknél. Az érdekes előadás főpróbája ma volt a Vigadó termében, s mind a karok, mind a zenekar, mind a magánszereplők (Wiltné Mária asszony, Farkas Ilona kisasszony, Ney Dávid, Köszeghy és Dalnoky urak) müvészi közremüködésükkel oly sikert biztositanak, minőre kevés a példa.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Halálraitélt testvérgyilkos.** A veszprémi kir. törvényszék *Hemflinger* István rédei lakost, ki testvérét meggyilkolta, kötél által való halálra itélte.

— *A tisza-eszlári ügyben,* mely annyi meglepő fordulatban gazdag, a legujabb esemény az, hogy az országos közegészségügyi tanácsnak a *dadai* hullára vonatkozó tegnap elkészült felülvéleménye, mint halljuk, a kiegészitő hullaszemlét teljesitő egyetemi szakértők véleményével szemben több pontban az első szemle orvosainak dr. *Trajtlernek* és társainak *ad igazat.*

— **Az Orlay** katonai szökevény és gyilkos pörében, mely eddig is már annyi port vert fel, a katonai törvényszék, noha a gyilkos majdnem egy éve van az uj épületben, még mindig nem tud elébbre haladni. Orlay, mint olvasóink még emlékezni fognak, 1882-ik évi márczius hó 18-án önként jelentkezett mint szökevény, jelentve, hogy hadtestétől, a 32-ik gyalogezredtől 1879-ben április 16-án megszökött. Holléte iránt megkérdezve, minden bővebb felvilágositást megtagadott. Ezalatt a buenos-ayresi törvényszéktől egy keresvény érkezett a budapesti rendőrséghez, puhatolná ki Orlay tartozkodását, a ki Bouenos-Ayresben a Fülöp-utcza a 18. szám alatti házban 1882. február 15-én egy nőt meggyilkolt. A hadi törvényszék a tengeren tulról jövő megkeresésről értesülve, összeköttetésbe helyezte magát azzal, és elkérte az ügyiratokat. Azok azonban csak hézagosan érkeztek ide: ezért hat hó előtt a katonai törvényszék részletesebben tartott ügyiratokat kért, de mind e napig azokat nem kapta meg. Orlay a gyilkosság elkövetését tagadja, azonban már beismeri hogy abban az időben 8 hóig mint elmebeteg feküdt a bouenos-ayresi kórházban.

MULATSÁGOK.

— **Hangverseny.** Husvét hétfőjén érdekes hangversenyt és táncmulatságot rendez a lipótvárosi polgári kör. A nagyobb szabásu mulatság tiszta jövedelme felében a hirlapirói nyugdij egylet, felében a szabadságszobor alapjának gyarapitására fordittatik. A hangversenyben — tekintettel a nemes czélra — a nemzeti szinház és német szinház első rendü müvésznői és müvészei müködnek közre. A hangverseny 8 órakor, a bál 10 és fél órakor kezdődik.

TÁVIRATOK.

A kommune évfordulója.

Párisban valóságos rémület uralkodik, irják a mult napokról a »Voss. Ztg.«-nak, mindazáltal fentartással. Csak az, a ki egészen jól ismeri az itteni viszonyokat, vesz észre valami szokatlant az utczákon. A foglalkozás nélkül való munkásoknak jobbára kicsiny csoportjai, melyekkel itt ott találkozhatik az ember, olyan jól ruházkodó emberekből állanak, hogy nem igen okoznak feltünést. Ugy járnak-kelnek, mint mások, kik saját ügyeik után látnak. A különös rendőri és katonai intézkedések, vagy óvó rendszabályok sem tünnek fel, különösen azért, minthogy a hatóságok is ki akarják kerülni a feltünést. Igy csak a jól beavatottak tudják azt is, hogy a minisztérium közelében az ott alkalmazott lovas parancsőrök számát megszaporitották. Az, hogy a kávéházak és szinházak közönsége nagyobb, mint előbb volt, teljesen rendén van. Oda azért járnak az emberek, hogy másokkal találkozzanak s megtudják a napieseményeket. Egészen másképen áll azonban a dolog a kereskedésekben, a melyek üresen állanak s alig fordul meg azokban olykor-olykor vevő. Még a nagyobb divatkereskedésekben, hol különben a nap bizonyos óráiban nagy tolongás szokott lenni, most nagyon megcsökkent a vásárlók száma. Szokatlan csönd uralkodik s a nagyszámu kereskedő segédeknek elég idejök van arra, hogy az üzletben az idők és viszonyok változandóságáról beszélgessenek. Legfigyelemreméltóbb a beállott változás az esteli órákban, különösen az előkelőbb városnegyedekben. Márczius 9-ike előtt minden este, majd minden házban fényesen kivilágitott ablakokat lehetett látni, mialatt a kapukon kocsik robogtak ki és be. Csak esti tiz óra után, mikor a dolgozó Páris nyugalomra tér, akkor kezdődik ezekben a negyedekben a tulajdonképeni élet. Az éj nappallá változik. Márczius 9-ike óta — 8-án adta Grévy nagy bálját, melyen közel 6000 ember volt jelen — minden megváltozott. — Az előkelő világ estélyeit, báljait és ünnepélyeit megszüntették, a meghivásokat abban hagyták. Miért? Egyáltalában nem tudják: mi történhetik; ennélfogva tanácsosnak tartja mindenki, hogy pénzét magánál tartsa. Annyi bizonyos, hogy most nagy csönd uralkodik ama városrészekben, a hol különben leginkább meg lehet figyelni az életet. Hogy az ifju és öregebb hölgyek, a kik aggódnak öltözékeik és a táncbeli élvezeteik miatt, nem valami kedvező jó véleménynyel vannak az »utczák politikusairól«, az igen könnyen érthető. Vannak, a kik annyira előrelátók, hogy már mindent elkészitettek arra, hogy a veszély első jelére haladéktalanul külföldre menekülhessenek. Mindenfelé észre lehet venni a legutóbbi napok eseményei által keltett aggodalmat. Már e hó 10-dikén szokatlanul megszaporodott a vasuti indulóházakban a Párisból elutazók száma, s azóta folyton tart a szaporodás. Természetesen azt, hogy Párisban 20—25,000 emberrel kevesebb van, fel sem tünik. Egyébiránt szokásban van az, hogy a vasuti ünnepeket délen töltik el. Mindenki aggodalommal várja márczius 18-át. Hogyha ez a nap csendesen mulik el, akkor a nyugalom hosszu időre, alkalmasint egész évre biztositva van. Ez az általános vélemény. Legtöbben azt hiszik, hogy az események kedvező lefolyást nyernek, de még sem lehet tudni bizonyosan semmit és minden eshetőségre el kell készülni. Legnagyobb baj az, hogy az uralkodó aggodalom nagyon árt a közgazdasági állapotnak. Hogyha olyan sokan megszüntetik kiadásaikat, hogy ha a hitelt megingatják, akkor egyre szaporodni fog a foglalkozásnélküliek és a nyomorgók száma.

Páris, márcz. 18. Délutáni fél 4 óráig teljes *nyugalom* volt ugy Párisban, mint a vidéken. Páris lakossága közül a gyönyörü idő következtében sokan vidékre rándultak. Katonai erő sehol sem rendeltetett ki. Még a Pére la Chaise temetőben is, hol számos kommunard fekszik eltemetve, teljes nyugalom van. Csak *Saint-Étienneben* mutatkozott tüntető tömeg, de a rendőrség minden ellentállás nélkül szétoszlatta. *Roubaixban* is tüntetés volt s ott *nyolcz egyén elfogatott.*

Páris, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A »Neue Fr. Presse« jelentése: Négy óráig semmiféle utczai tüntetés nem volt. Az időjárás szép és enyhe; a boulevardokon ezrével sétál a nép. A Mars-mezőn szintén zavartalan a nyugalom. A kiváncsi párisiak engedtek a lapok sürgős kérésének és nem jelentek meg a tüntetés szinhelyén. Csak a közel városnegyed közpolgárai és munkásai mentek ki ünneplő-ruhában, körülsétálva a roppant tért, fasorait és ültetvényeit. A rendőrség nem volt számosabb, mint rendesen, a közel kaszárnyában azonban katonaság várt kirendelve. A kommune mai évfordulóját zárt körben ülte meg számos társaság. Ezek közül legméltóbb az emlitésre a *franczia munkáspárt nemzeti bizottsága* által egybehivott gyülekezet, melyen legalább *háromezer munkás* vett részt. Ez ünnepély is nyugodtan folyt le. *Joffrin* városi képviselő, a vezérszónok és *Labusquière* hirlapiró hangsulyozták, hogy az a munkáspárt, melynek semmi köze az anarchistákhoz, minden utczai tüntetéstől tartózkodott és tartózkodni fog ezután is. A munkáspárt, bár a munkásmozgalom legfőbb tényezője, még csak most szervezkedik. Mihelyt magában egyesitette a nemzet legjobb erőit, ki fogja jelenteni az uralkodó osztályoknak: »Mi barátai vagyunk a szocziális békének, de követeljük, hogy lemondjatok eddigi kiváltságaitokról. Ha erre nem álltok rá, erőszakhoz folyamodunk«.

Páris, márcz. 18. A délután folyamán jelentéktelen események voltak. Egy részeg asszonyt, ki azt kiáltozta, hogy »Éljen az anarchia!« elfogtak. Három részeg ember az utczai suhanczok gunyja közben kiáltozta, hogy »éljen márczius 18-ika!« A katonai iskola előtt egy csoport kiváncsi gyült össze, de a rendőrség fölszólitására szétoszlottak. Egy nyilvános gyülésben Joffrin, városi tanácsos, dicsbeszédet tartott a communere, és felszólitotta a munkásokat, hogy ovakodjanak a tüntetésektől, de a socialista propagandát tovább is folytassák. Ezenkivül még több nyilvános gyülés is volt, melyek valamennyien rendzavarás nélkül folytak le.

Bécs, márcz. 18. A városi kerületekben és külvárosokban tegnap este *socialis forradalmi* irányu *röpiratok* szórattak szét. Egy tetten ért asztalossegédet elfogtak.

Lemberg, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A városházán négy órai izgatott gyülés volt ma délután. A képviselőségről leköszönt (*Wolszki* utódjául) a krakkói »Reforma« szerkesztőjét jelölték ki a lembergi választók. Ezen a gyülésen mondta el beszámoló beszédét Romanovics képviselő s éles birálat alá fogta az osztrák képviselőház mult évi müködését, kijelentve a többi közt, hogy Galiczia nem a képviselőházba, hanem a lengyel klubba küldi képviselőit, melynek tagjai szoros szabályokhoz kénytelenek alkalmazkodni. Az iskolai törvény novellája reakczionárius. A galicziai kártalanitási alap kérdését Galiczia hátrányára intézik. A legnagyobb fiskalizmus uralkodik az országban. A lengyel klub programmjának az általános szabadság elvén kellene nyugodnia s védenie az elnyomottak jogait. Az utolsó időben reakczió uralja egész Európát, melyet Vilmos császár kezdett dekrétumával. Az iskolai törvény ártalmára van Ausztria minden népének. A lengyelek semmit sem értek el *Taaffe* gróf kormányzása alatt; a vasuti igazgatóságok továbbra is megmaradtak Bécsben; a lembergi egyetemen nem létesitettek orvosi fakultást; a só megdrágult, a legtöbb hivatalban máig is a német nyelv a hivatalos. Galicziát mindig megrövidítik a költségvetésben, de azért nem óhajtja *Romanovics* a mostani kormány megbuktatását, mert nincs kilátás a jobbra. A lengyel klubnak meg kell változtatnia müködése eddig követett módját. A lengyel szótárból ki kell törülni a frázist: »A kormány rokonszenvez Galicziával.« Köszönje meg a kormány, ha mi rokonszenvezünk vele. A rendőrség kénye-kedve szerint zaklathatja a polgárságot. Megtilthatja a hirlapok árulását. A legenyhébb kritikát is rendzavarásnak tekintheti; már alig szólhat az ember, mert attól kell félnie, hogy biróság elé állitják. Megnyirbálják még azokat a jogokat is, melyeket maga az alkotmány biztosit. Nem sokkal jobb volna-e, ha mindazt, a mit mondanak, ki is nyomatnák, akkor a veszedelmes irányu agitácziók ellen küzdeni lehetne, míg most a káros és titkos üzelmeknek jét venni nem tudják. Legközelebb ki fog törni a viszály Ausztria-Magyarország és Oroszország között, mert ez utóbbi nálunk roppant panszláv ágitácziót folytat szüntelenül. Oroszország Ausztria-Magyarországot sziven akarja találni és erre minden erejével készül. Minden lengyel hazafi kötelessége tisztában lenni arról, mily helyet fog e küzdelemben elfoglalni, föl kell kiáltanunk — ugymond — hogy mi nem fogunk lépre menni, hizelkedjenek bár velünk és rakjanak bár elénk csalétket szép szavakkal, vérünket kivánva, hogy aztán, mikor kihasználtak, eldobjanak bennünket. Ezért nyiltan ki kell mondanunk, halljanak bennünket Bécsben és Budapesten: mi senkinek sem állunk rendelkezésére, csak Lengyelországnak. (Helyeslés.) Mi kész vagyunk vérünket ontani, készek minden áldozatra, de csakis Lengyelországért. Ám vegyék el tőlünk utolsó katonáinkat, utolsó garasunkat, de a magunk akaratából nem áldozunk sem egy emberéletet, sem egy fillért, ha csak nem győződünk meg a felől, hogy az Lengyelországért lesz, a mi pedig nem valószinü, mert Ausztria politikája mindig ingadozó, mindig következetlen. Én nem bizom Ausztria eszélyességében. Porosz-lengyelországi testvéreink sem fognak lépre menni. 1863 nekünk precedenczia volt. Ismétlem csak nem biztositanak bennünket Lengyelország visszaállitása felől, nem egyezünk semmibe semmi áron. (Helyeslés.) *Groman* a »Gazeta narodova« kiadója panaszkodik, hogy Galicziában 22 éves alkotmány daczára, semmi javulás nem történt; naponkint nagyobb lesz a nyomoruság. Interpellácziót intéz Romanovicz jelölthöz, hogy nem tartaná-e czélszerünek, ha a lengyeleknek 1868-ban következetesen kellene szocziális politikát folytatniok, határozatát megujitaná, hogy Galiczia Cislajthániával oly viszonyba jöjjön, a minőben van Horvátország Magyarországhoz, hiszen Horvátország e kivételes állása fennáll, daczára, hogy lakóinak száma másfél millióra rug. *Romanovitz* erre azt felelte, hogy az 1868-diki határozat mindig szem előtt tartatott az ország helyi önállóságának kivivásánál. Azonban minden kivánságunk megvalósultát nem várhatjuk és ama határozatot nem ájithatjuk meg, mert ez által cserben hagyjuk a cseheket s kiszolgáltatnók őket a czentralizálók önkényének. Ha ily egyesség ajánltatni fog, akkor az ügyet a tartományi gyülés elé kell hozni, ma még korai volna ama határozat mellett nyilatkozni. Dr. *Rybowski* azt a kérdést teszi fel, hogy Romanowicz az általános szavazati jogot óhajtandónak tartja-e? *Romanowicz* szerint a jelen viszonyok közt ezt nem kell követelni. *Füller* kérdésére, hogy mily álláspontot foglalna el, ha a lengyeleknek oly különleges állapotot ajánlanának fel, mint például a horvátoké, *Romanowicz* azt válaszolja, hogy ez nagyon valószinütlen; ilyféle hirek keringtek ugyan, sőt Kopp is mondott ilyesmit a reichsrathban. Bizalmas körben Reschauer képviselő igy nyilatkozott: »Holnap fel fogok nektek ajánlani egy oly különleges állapotot, mint a milyen Horvátországé.« Erre egy lengyel képviselő tréfásan azt felelte, hogy majd rá fognak még valamit tizetni. Az egész csak a »Deutsche Zeitung« és »Neues Wiener Tagblatt« szellemeskedése volt. Történtek ezután még felszólalások a jobb párthoz való feltétlen csatlakozás ellen s a reakczionárius irány elleni kifakadások. Egy *szónok* inditványozza, hogy a további interpellácziók halasztassanak keddre s a mai gyülés mondja ki, hogy jelöltje Romanowicz. *Fryling* hirlapiró szerint ha a további interpellácziók keddre halasztatnak, akkor a Romanowicz jelöltsége is csak kedden mondható ki határozatilag. A gyülés elfogadja *Romanowiczot* képviselőjelöltül.

Róma, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A márczius hó 15-én tartott konzisztoriumban a következő magyar püspökök prekonizáltattak: *Hidassy Kornél* szombathelyi, *Válgi János* eperjesi, *Kranilovic Elje* horvát püspökök.

Róma, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) *Ludolf* gróf osztrák-magyar nagykövet ma diplomacziai ebédet ad, melyen a miniszterek is részt vesznek.

Bukarest, márcz. 18. A király és a királyné ma Olaszországba utaztak; a miniszterek, számos szenátor és képviselő egész a határig kisérték. A pályaudvarban a diplomácziai testület, az előkelő világ számos tagjai és nagy néptömeg gyült össze, hogy a királyi pártól bucsut vegyen.

Bukarest, márcz. 18. A választási bizottságok királyi rendelettel hivattak össze, hogy a kamarák választási rendjét revideálják. Üléseik május 2-án kezdődnek és ugyane hó 12-én végződnek.

Páris, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A »Temps« jelenti, hogy *Parnell* Párisba érkezett.

London, márcz. 18. Tegnap Windsorban nő ruhába öltözött két férfi törökkel megtámadta lady Florence Dirie-t. A lady sérületlen maradt.

Pétervár, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A »Neue Fr. Presse« jelentése: *A koronázás napja véglegesen május 27-ére van kitüzve.* Az ünnephez kirendelt csapatok már megkapták a rendeletet, hogy Moszkvába vonuljanak, hol junius 2-ig fognak maradni.

KÖZGAZDASÁG.

Nagy-Károly, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) A nagykárolyi önsegélyző népbank ma napon Domahidy István képviselő elnöklete alatt tartott igen népes közgyülése által a közelismerés nyilatkozata után *Polatsek* Ignácz egyhangulag ismét vezérigazgatónak választatott.

Bécs, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) Egy órakor délután az *uralkodó* meglátogatta a hizómarhakiállitást. *Taaffe, Falkenhayn* miniszterek, a helytartó, a polgármester és a bizottság fogadták. A felség egy negyed háromig időzött a tárlaton és több kiállitót megszólitott, köztük *Linzert* Budapestről, ki a császárdijat megnyerte. Ezt mondta neki: »Tehát ön kapta meg az én dijamat?« Kérdezősködött a telep létszáma és munkaképessége felől. Megszólitásával megtisztelt még többeket is, igy *Sternt,* ki az idén versenyen kivül áll, továbbá *Grünwaldot,* ki az ezüst billikom tiszteletdiját és az ezüstérmet nem fogadta el. Mindkettő budapesti czég. Szólott *Schwarczczal* is Mátészalkáról. Kevéssel az uralkodó távozása után megjelent a tárlaton *Károly Lajos* főherczeg két fiával. Hosszasabban időzött Linzer kiállitásánál és magyarul szólitotta meg Linzer béresét, egy szálas legényt. Ezután következett a dijak kiosztása.

Bécs, márcz. 18. *Az osztrák-nemzeti bank állása* márczius 15-éről: Bankjegyforgalom 343.944,000 frt (— 7.491,000 frt), ezüst 117.222,000 frt (— 668,000 forint), arany 70.434,000 forint (668,000 forint), devisek 9.175,000 frt (+ 820,000 frt), tárcza 125.746,000 frt (— 6,466,000 frt), lombard-kölcsönök 22.939,000 frt (— 518.000 frt), jelzálog-kölcsönök 89.040,000 frt (— 604,000 forint), záloglevélforgalom 84.144,000 forint (+ 180,000 frt.)

Bécs, márczius 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) **Értéktőzsde.** A mai vasárnapi tőzsde igen tartozkodó volt, tartós arbitrage vásárlások következtében. Az árfolyamok tartottak. **12 órakor jegyeztek:** Osztr. hitelrészvény 300.50, *magyar hitelbank* 301.50, angol-osztrák bank 115.75, unionbank 117.75, bankegyesület 113, tramway 226.75, osztrák-magyar államvaspálya 340.50, elbavölgyi vasut 226.25, Károly-Lajos vasut 306, déli vasut 140.70, májusi járadék 78.05. *magyar 4% aranyjáradék* 88.05, huszfrankos arany 9.48½, birodalmi márka 58.50. **Zárlat után:** osztrák hitelrészvény 302.25 után 301.50, magyar, hitelbank 302.50. Délután nem volt forgalom.

Bécs, márcz. 18. (Az »Egyetértés« tudósitójának távirata.) **Gabnatőzsde.** Az irány és a tegnapi zárlati árfolyamok helytállottak. A forgalom jelentéktelen. *Buza* tavaszra 693, tengeri május—juniusra 6.78—6.80 köttetett. A többi változatlan.

A Gazdakörből.

— márcz. 17.

A Gazdakörben ma esti 6 órakor *Somssich* Pál elnöklete alatt ifj. *Ordódy* Pál értekezett a *gazdasági épitkezésekről.*

Értekezéséből kiemeljük a következőket:

Visszapillantást vetve az ókori gazdasági épitkezésekre, kiemeli, hogy 1500 körül kiütött nagy paraszt lázadások bénitólag hatottak a gazdasági épitkezésekre. Az épitkezés tekintetében igen érdekes dr. Heresbach Konrád 1571-ben kiadott munkája, melyben leirja az uri lakást a hozzátartozó fürdővel, sütő és sörfőző helyiségekkel, s az istálló és a gabona elrakására szánt épületeket. Igen érdekes, hogy a majorság fekvéséről szólva, ajánlja, hogy az épületek bejáratát lehetőleg délkeletre helyezzük s hogy a majorságok az országutaktól lehetőleg messzire épittessenek, mert háborus időkben sok kellemetlenséget kell türni a katonaságtól, békés időkben pedig a városi emberektől. A XVI. században pl. Szászországban a gazdasági épitkezéseknél a policziális rendszabályok megtartására lettek a gazdák szoritva a tüzvész elháritása végett. A XVII. századig kevés emlitésre méltó történt, de már a XVII-dik század végén s a XVIII-dik kezdetén egészen más állapotokat találunk. Ekkor terjedt el a luczerna, dohány, burgonya termelés s ekkor már sokan a kötött három nyomásu gazdálkodástól eltértek. A takarmány behozatalával ekkor kezdtek gondot forditani az állatoknak istállókban való tartására s nevelésére. Ekkor hozatott be a merinói juh is. Ekkor működött Angliában Bakewell, ki 1791-ben egy aukczió alkalmával egy öt éves bikáért 205, egy tehénért 260 és egy hágató kosnak évi béreért 400 guineat kapott. Hazánkban ekkor kezdett a gazdálkodás nagyobb lendületet nyerni. Igen nagy befolyással voltak nálunk a gazd. épitkezésekre az 1807 és az 1832—6-iki tagositási törvények, a tagositási eljárás és a jobbágyság eltörlése. A birtokos osztály kényszeritve lévén a gazdálkodásnak saját regieben való átvételére: igen gyakran emeltek gazd. épületeket. E korban azonban a gazd. épitkezés technikájáról szólni aligha lehet. Kivételt csak a nagy urak tettek, kik a német minta után már e század elején igen nagy épületeket emeltek s szép juhaklokat készitettek, mi az akkori időben talán ki is fizette magát, mert pl. egy mázsa gyapju ára 300—400 forint volt. E korból találunk igen szép s komplikált tetejü pajtákat. Ekkor a szemes gabona részére sirokat és vermeket ástak vagy pedig maig is divó magtárakat épitettek. A szarvasmarha istállók igen primitivek voltak, mert ekkor a magyar fajta szarvasmarha szabadon tartatott. A ménesek részben kivételt képeztek, de a lovak jobbadán szabadon tartattak. Leginkább a cselédlak hanyagoltatott el, mivel egy szobában három sőt még több család lett beszoritva ugy, hogy igy 15—20 ember is összezsufoltatott. Ezt azonban daczára az 1876-ki közegészségügyi törvénynek, még ma is lehet tapasztalni. E korban kiválóbb épitkezést tettek József nádor az alcsuthi uradalmakban, Koburg főherczeg; kitünők voltak a magyaróvári épitmények, a báró Lillienféle majorság Ercsiben. Ő volt az első, ki a szesz és olajgyártást nálunk megkezdte. Emlitésre méltók a gróf Károlyi család tótmegyeri, a gr. Széchenyi István czenki és az Ürményi uradalmai, melyekben e század elején az épitkezésre forditott összegek a 100,800 frtot is meghaladták.

Még ma is hátra vagyunk a gazdasági épitkezés tekintetében, mi nem is csoda, mert ha valaki egyszer épittetett vidéki mesteremberekkel, az meggyőződhetett róla, hogy mindenhez kell értenie. A részben czélszerütlen, részben pedig primitiv épitkezés oka annak, hogy a becsünél az állandó épitkezés nem vétetik tekintetbe. Mint a drága épitkezés példáját felhozza, hogy Pozsonymegyében egy ezer holdas birtokon van tiszti és cselédlak elegendő mennyiségben, magtár, a melynek földszintje kocsiszin, nagy pajta, végre istálló igás, tenyész és hizó marha számára és a juhok részére. Az épületek mind erősek s 60,000 frtba kerültek. E birtok 6000 forintért adatott bérbe. Minthogy a befektetett tőkének 6%-a 3000 frt, a haszonbér 2400 frt vagyis holdankint 2 frt 40 kr. Épületek nélkül e birtokért bizonyára megadták volna a kétszeres árt. A tulajdonosnak a 60,000 frt 18 év alatt 180,000 frtot hozott volna, minek 5%-a 9000 frt. De e plus kirivó s ezért Wanderley nyomán felemliti, hogy ezen iró egy könnyü faszerkezetü pajtát s egy erős tüzmentest vesz fel egyenlő köbtartalom mellett. Az első kerül 12 ezer márkába s eltart 45 évig, a másik masszív épület kerül 28500 márkába s eltart 225 évig. 5 százalék mellett a masszív épületbe befektetett pénz 225 év mulva 1669 millió, 45 évi időközben pedig a könnyü épületekbe befektetett összeg 225 év elteltével 790 millió márkát eredményez. A könnyü épület javára tehát 878 millió márka mutatkozik. Nehogy igen hosszu legyen a számitási idő, Wanderley kimutatja, hogy már 45 év mulva 100,000 márka megmarad a könnyü épitkezés javára.

E számitás tehát mutatja, hogy a gazd. épitkezéseknél a felületes költekezés kerülendő.

Ez után ismerteti az emberek elhelyezésére szükséges gazdasági épületeket. Ide tartoznak a farmlakok, a gazdatisztilakok, a családlakok és a parasztok épitkezései. A farmlakokra mintául szolgálhatnak az angol és amerikai épitmények. A cselédlakok, vagy a kaszárnya, vagy a cottage, vagy a kevert rendszer szerint épithetők. Itt a fősuly arra fektetendő, hogy minden család külön szobával, konyhával s kamarával birjon. A legczélszerübb a kevert rendszer, mert e mellett 3—4 család helyezhető el egy épületben. Nálunk teljesen el van hanyagolva a paraszt épület, pedig más államokban e tekintetben már igen sok történt. Ausztriában a földmivelési ministerium az egyes vidékeken divó épitkezési rendszert felvette s a bécsi gazd. egyesület épitészeti szakosztálya az egyes vidékeknek megfelelő mintalapokat, a melyekhez részletes költségvetést is adnak.

Az állatok elhelyezésére szükséges épületeknél a főtekintet a czélszerüségre s az olcsóságra fektetendő. Az istállóépületeket padlás nélküli alakjokban czélszerü szerkezettel legelébb Francziaországban alkalmazták. Több czélt érünk el ez által pl. a falakon suly feküdvén, azok könnyebbek lehetnek, a padlás elesvén, a tető belseje is megnyeretik, mi által a falak alacsonyabbra vehetők s olcsóbban épittethető. Ez épitési módnak hátránya, hogy a padlást elveszitjük.

Igen nagy fontossággal bir ma a takarmánykészitő helyiség elrendezése s helyzete. A takarmánykamra mellett alkalmazandó egy helyiség a gőzgép részére, egy kis malom esetleg takarmányfőző üst és páczoló helyiség, répavágó, szecskavágó, olajpogácsazuzó, vizrezervoir stb. s kellő tér egy-két napi takarmány részére. A többi istállóépitmények, mint juhászlak, sertéselletők, baromfi-ólok, hizlaldák stb. mellőzésével áttér értekező a magtárakra.

A magtárak czélja a gabonának hosszabb időre való ép megtartása. A gabonát e czélból a nedvesség s a rovarok behatásától kell leginkább megőrizni. Erre szolgálnak: a légváltozás, a gabnának mérges anyagokkali füstölése, a mit többnyire a középkorban ajánlottak, a meleg, a hideg, a keverés és mozgatás, a friss lég elzárása. E két utóbbi a leghatályosabb és a leginkább alkalmazható módszer. A legdivatosabb eltartási mód: a verem és sirokbani tartás, a mi közönséges magtárainkban és az amerikai berendezésü elevatorokban való elhelyezés.

Ismertetvén az elevatorok alkalmazásának a külömböző országokbani történetét, kiemeli, hogy az uj szerkezetü magtárak deszkákból alkotott csövekből állanak, a melyekbe a gabona egy vászon pántlikára alkalmazott paternoster segélyével emeltetik be a kezelés végett a csövek alján alkalmazott nyiláson kieresztve, az épületben elhelyezett tisztitó gépeken átbocsáttatik, s mint kész áru elszállittatik.

Értekezését felolvasó ez előadottak nyomán akkép fejezi be, hogy mondassék ki:

1-ször: hogy egy a mi viszonyainknak megfelelő s a gazdasági épitkezés haladását átölelő jó s főkép rövid s praktikus gazdasági épitészeti munka szükséges;

2-or; hogy az országos gazdasági egyesület felkéretik, hogy könyvkiadó vállalatát minél elöbb életbeléptetve, az ily munka létesitését morális támogatásban részesitse;

3-or, hogy nálunk is óhajtandó s szükséges a hazánk különböző vidékein alkalmazott épitési módok felvétele s a fölvételek alapján az egyes vidékek speciális igényeihez alkalmazott mintalapok kidolgozása, a minek létesitésére az orsz. gazd. egyesület épitészeti szakosztályának közbenjárása kikérendő;

4-er, hogy igen óhajtandó, hogy a kulturmérnökség minél elöbb egészittessék ki a gazdasági épitészeti osztálylyal, a mely a gazdasági épületek felállitásakor gazdáinknak terveket, s költségvetést késziteni és utasitást adna. Végre felkérendőnek tartja a földmivelési minisztert.

*

A **Gazdakör** Sándor napját igen kedélyes lakomával ülte meg. A harmadik fogásnál Somssich Pál emelkedett fel mint első felköszöntő. Ő nagy bajban érezte magát. Ma egy esztendeje — mondá — ugyanezen helyen röviden csak annyit mondtam, hogy ha már az embernek kellemetlen gorombaságokat hallani szemtől szembe, de még kellemetlenebb, ha szemébe dicsérik. Ezért röviden annyit mondtam, az isten éltesse őket. (Éljenzés.) No az idén azt már nem mondhatom. (Derültség) Másrészt kozekvesnek kell lenni, mert különben önmagammal jövök ellentétbe. Én sajnálom, de nem dicsérhetem őket. (Élénk derültség.) Pedig vagy dicsérni kell őket, vagy pedig gorombáskodnom kell velök (Halljuk! Halljuk!) Én a két rosz közül a kisebbet választom s ezért gorombáskodnom kellene velök (Derültség), de ez nem fér össze természetemmel (Élénk tetszés.) Én tehát gáncsolni fogom őket (Halljuk! Halljuk!) Nagy a panaszom ellenök. Ők nyugtalan emberek. A helyett, hogy idejekorán lefeküdnének s 10—12 óráig ágyaikban hevernének s magukra öltve selyempongyoláikat, bevárnák a dejeunét, az után elszivnának egy jó vagy rosz szivart (Derültség.), kikucsiroznának, hazajövet bevárnák az ebédet, elmennének a szinházba, hazamennének éjfél után, a mi volna az igazi gentlemen like, (Nagy derültség.) ide jönnek gazdakört alapitani, választmányi ülést választmányi ülésre tartani s még másikat is munkával zaklatni. (Élénk tetszés.) És miért? Csekélységért! A gazdák jobb sorsának létesitéseért. (Élénk éljenzés.) No érdemes is ezért a kényelmet s nyugalmat feláldozni. (Élénk tetszés.) Ha oly nyughatatlanok, miért nem mennek a külföldre, Párisba, Londonba, s a többi nagy városba. Mit vesztegetik idejüket ezen a poros Pesten. (Tetszés.) Ők azt mondják: itt akarunk dolgozni, nekünk itt élnünk, halnunk kell. (Hosszas éljenzés.) Ha ők ily megátalkodottak: az isten tartsa meg őket. (Hosszas, szünni nem akaró éljenzés.)

Ezután *Károlyi* Sándor gr. Somssich Pálra emelte poharát, ki a Gazdakörnek csinált propagandát, hogy összegyüjtse azokat az izgágákat, kik itt összegyültek (Tetszés.) De mert elismerem, hogy csakugyan izgágák vagyunk, minthogy ő mindnyájunk mintaképe, mert a legizgágább (Élénk tetszés), a Gazdakör elnökére emelem poharamat, kit az isten sokáig tartson meg, hogy az ideákat minél tovább terjeszthesse. (Élénk éljenzés.)

Bujanovics élénk éljenzése közt a jelenlevőknek Széchenyi Pálra emelvén poharát, *Apponyi* Albert Matlekov Sándort éltette, kivel a sors szerint neki már 6 év óta kell veszekednie. (Derültség és tetszés.)

Herich osztálytanácsos Apponyi Albert grófra üríté poharát, ki nem akadékoskodó, hanem a minden jóra közreműködő ellenzéknek mintaképe. (Zajos éljenzés.)

Scitovszky Dessewffy Aurél grófot, *Miklós* Ödön Apponyit élteti.

Tormay Béla Bossányiért és *Bossányi* az ifju nemzedékre ürítettek poharat.

A pohárköszöntések egész özöne következett ezután, melyek a társaságot késő estig legjobb hangulatban tartották.

IPARÜGYEK.

— **Budapest és környéke kéményseprő ipartársulatának** választmánya ma délelőtt 11 órakor értekezletre gyült össze Bastoria Vilibald elnök lakásán. Az értekezlet a főváros tüzbiztonságának kérdésével foglalkozott, különös tekintettel a gyakran előforduló kémény- és fatartány-tüzekre, mely irányban a választmány már megelőzőleg érintkezett Kempelen Győző tüzoltósági főparancsnokkal s ugy a maga mint a magyarhoni kéményseprő-ipartársulatok kiküldött bizottsága nevében emlékiratot intezett a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez és a főváros tanácsához. Az értekezlet sérelmesnek mondotta ki, hogy a kémény- és fatartány tüzekért kizárólag a kéményseprők vonatnak felelősségre, holott nem ezek, hanem a háztulajdonosok ennek okozói, mert nem engedik meg a kéményseprőknek a tüzhelyek kellő ellenőrzését. A kéményseprő viszont nem léphet fel a törvényszabta szigorusággal, mert a kéményseprés a fővárosban szabad ipar levén, ha ez oly hiányokra figyelmezteti a házi urat, mely tetemesebb költséget igényelne, egyszerüen más kéményseprő után néz, aki, hogy kenyerét biztositsa, kénytelen szemet hunyni a hiányok előtt. Ennélfogva az értekezlet elhatározta, hogy ezen és még számos más baj felsorolása s e bajok orvoslását czélzó módozatok kifejtése mellett a tüzoltó főparancsnok utján kérvényt intéz a főváros tanácsához a szükséges intézkedések megtétele végett s egyuttal az ipartörvény reviziójának illetékes helyen való megsürgetését is kérelmezni fogja.

KERESKEDELEM ES TŐZSDE.

** **Az osztrák-magyar bank főtitkára**, *Leonhardt* Gusztáv, a ki néhány napi itt tartózkodását politikai és pénzügyi köreink fejeivel való személyes érintkezésre használta, ma délután visszautazott Bécsbe.

** **A magyar földhitelintézet** ma délelőtt 11 órakor tartotta rendes évi közgyülését saját helyiségében *Lónyay* Menyhért gróf elnöklete alatt. Jelen volt 43 intézeti tag 90 szavazattal A Lónyay Menyhert gróf által felolvasott jelentésből kitünik, hogy a mult 1882-ik év az intézetre nézve minden tekintetben normálisan folyt le. — Beérkezett összesen 658 jelzálogos kölcsönkérvény 13.202,500 frt kölcsönösszeg erejéig. Megszavaztatott 499 kölcsön 6.714,500 frt értékkel, papirértékre szóló záloglevelekben. Megtagadtatott és visszalépés által, vagy a kitüzött feltételek nem teljesitése miatt megszünt 171 folyamodvány 4.507,162 frt erejéig. Tényleg folyóvá tétetett papirértékben 412 kölcsönvevőnek 6.675,800 frt. Az intézet keletkezésétől 1882-ik év végéig engedélyezett kölcsönök összege, nem tekintve az eddig történt törlesztésekre, papirértékre szóló kölcsönökben 102.043,600 frtot tesz, mely 8765 adós fél között oszlott meg, érczértékre szóló kölcsönökben pedig 87 félnek 12.033,880 frt adatott ki. Hogy kölcsönzésekben minő arányban részesülnek a kisebb birtokosok, mutatja az, hogy papirértékü záloglevelekben kiadott kölcsöneink összes száma 8523, ebből pedig az 1000—2900 frtot meg nem haladó kölcsönök száma 4554-et tesz. Az összes kölcsönök fedezetére egyetemleges jótállási kötelezettséggel 255,235,966 frt értékü földbirtok és mellékjelzálogként 44.484,795 forint 70 kr. értékü épületek, együtt tehát 299.720,761 frt 70 kr. érték köttetett le. E lekötött földbirtok terjedelme 4.636,585 holdat, vagyis 343 négyszög-mértföldet tesz. A mult évi deczember 31-én tényleg fennállt kölcsönök összege, a törlesztések levonásával 72.818,477 frt 96 krt tesz, melynek fedezetére a 32.264,745 frt 13 krt tevő mellékértékkel együtt 205.683,349 forint 81 kr értékü jelzálog van lekötve. Az intézet forgalomban levő érczpénzértékü zálogleveleinek összege az év végén 7.751,760 frtot tett, a papirértékü záloglevélforgalom pedig 64.518,400 frtot, beszámitva a 324,600 frtnyi érczértékü és 2.531,400 forintnyi papirértékü már kisorsolt zálogleveleket is, melyek az év végéig beváltás végett az intézett pénztáránál be nem mutattattak. Összes forgalom tehát 75 millió 126,160 frt. A forgalomban levő 64.518,400 frt papirértékü záloglevél feloszlik: 24.836,500 frt 5½%, 18 millió 438,100 frt 5% és 21.243,800 frt 4½% záloglevélre. A beperlés alatt álló részlethátralékok összege a mult év végén, a 72 millió frtot meghaladó jelzálogi követelések után összesen 397,550 forint 81 krajczárra rugott. A rendkivüli teljes és részletes törlesztések összege 449 adós részéről 3.426,237 forint 95 krajczárt tett, a minek azonban csaknem fele része körülbelül 1.600,000 forint az intézet tagjai által az intézetnél fölvett uj kibocsátásu kölcsönök által, konverzió utján eszközöltetett. Az intézet kölcsöneinek erejéig kibocsátott 4½%-os zálogleveleinek eladása tekintetében a bécsi «Unionbank» és a frankfurti «Deutsche Effekten- und Wechselbank»-kal kötött egyezmény még fennállván, a nevezett bankok a mult év folytán is mindenkor készséggel vették át a kölcsönök alapján kibocsátott zálogleveleket. Az üzleteredményi számla egyenlege az év végén 321,768 forint 10 krajczár tiszta nyereményt tüntet fel, *mely egész összegében a tartalékalaphoz csatoltatott.* Ez eredmény a megelőző évi üzleteredménnyel szemben csökkenést mutat, minek oka részint abban keresendő, hogy a rendelkezésre álló összegek jövedelme az alacsony kamatláb következtében kevesbedett, részint azonban ez eredmény természetes és előre látott következménye annak, hogy a 4½%-os záloglevél-kölcsönök után — melyek jelenleg már az intézet összes kölcsöneinek közel harmadrészét teszik — az intézet kezelési költséget egyáltalában nem szed. Az intézetnek alapittatása ideje óta tartalékba helyezett saját szerzeménye a mult év végéig 5.445,302 frt 1 krra emelkedett, mihez meg kell még jegyezni, hogy a mérleg aktiv tételeinek fölállitásánál a tartalékalap értékpapirjai azok deczember 31-ki árfolyama szerinti valódi értéköknél 274,717 frt 88 krral kisebb összegben, az intézet háza s a fölszereléseket pedig azok becsértékénél tetemesen kisebb értékkel állittattak a mérlegbe. A közgyülés e jelentést a felügyelő bizottság jelentésével együtt egész terjedelmében helyeslőleg tudomással vette s ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. Több tárgy a napirenden nem lévén, a közgyülés véget ért.

** **A magyar jelzáloghitelbank** ma délelőtt 11 órakor tartotta rendes évi közgyülését *Széll* Kálmán elnöklete alatt. Elnök jelenti, hogy összesen 110 egész és 17,569 ideiglenes részvény tétetett le 882 szavazattal, még pedig Budapesten 110 egész és 1960 ideiglenes, Bécsben 7200 ideiglenes és Párisban 8404 ideiglenes részvény. Elnök a jegyzőkönyv hitelesitésére dr. Brachfeld Lajost és Schweiger Adolfot kérte fel. A jelentésből kitünik, hogy az intézet főüzletága a jelzáloghitel mult évi alakulása és fejlődése a következő: az 1881. évben függőben maradt kölcsönök összege 3.846,050 frtot, az 1882. évben megszavazott kölcsönök összege 9.520,900 frtot, összesen 13.366.950 frtot, a lefolyt évben tényleg folyóvá tétetett: 18.536,385 frt becsértékü földbirtokra 7.887,500 frt. 2.015,482 frt becsértékü bérházakra 842,600 frt, összesen 20.551,867 ft becsért. ingalokra 8.730,100 frt, függőben maradt és részben folyósitás alatt áll 4.636,850 frt; elutasittatott 189 kölcsönkérvény 3.952,100 frt; a bank fennállása óta 1882. évi deczember 31-ig folyóvá tett kölcsönök összege 18.358,700 frt; az ezek alapján ugyanaddig kibocsátott záloglevelek összege 18.358,700 frt; ezekből kisorsoltatott és visszafizettetett 2.472,200 forint; tehát forgalomban maradt 1882. évi deczember 31-én 15.886,500 frt. Az 1882. évi deczember 31-dikén érvényben levő kölcsönök összege: 37.464,707 frt becsértékü 511,390 magyar holdra 14.339,750 frt vagyis ennek 38.27 százalékát, 4.006,731 frt becsértékü 209 bérházakra 1.678,350 forint vagyis ennek 41.88 százalékát 41.471,438 frt összes becsértékü ingatlanokra 16.018,100 frt vagyis ennek 38.62 százalékát teszi. Az eddigi törlesztések által 1882. deczember 31-ig 15.475,771 frt 87 krra apadt jelzálogos követelések, a fedezetül lekötött ingatlanok 41.471,438 frtnyi összes becsértékének mintegy 37.31 százalékát képezik. A jelzálogul lekötött 511 ezer 390 magyar holdnak holdankinti átlagos becsértéke 73 frt 26 kr és átlag 28 forint 4 kr kölcsönnel van terhelve. Mig e számokból világosan kiderül a nagy kiterjedés, melyet az intézet jelzálogkölcsönüzlete gondos ápolás mellett nyert; addig másrészről a még lebonyolitás alatt levő kölcsönösszegek és a folyton beérkező uj kérvények ez üzletág fokozódó emelkedését helyezik kilátásba. Az intézet ezen záloglevél-kibocsátás mellett foganatositott jelzálogos kölcsönein kivül a községi kölcsönügynek is némi lendületet adott. Az e részbeni jelentékenyebb összesegek iránt folytatott tárgyalások, melyek a dolog természeténél fogva huzamosb időt vesznek igénybe, meglehetősen előrehaladtak és a mult évben tényleg valósitott községi kölcsönök már körülbelül 1.800,000 ftnyi törzsösszegre rugnak. Az ilynemü kölcsönök czéljára szolgáló községi kötelezvények sorsolási tervei az intézet alapszabályainak 98. §-a értelmében, a m. kir. pénzügyminiszterium által jóváhagyatván, az emlitett czimletek kibocsátását foganatba fogja venni, mihelyt községi kölcsönei az e végre szükséges állományt elérték; egyébkint pedig az igazgatóság megtette mindazon előintézkedéseket, melyek e müvelet sikeres előmozditására szolgálnak. Az intézetnek tetemes záloglevél-készlete egyedül azon körülménynek tulajdonitható, hogy miután az intézet a mult évben a volt nagykikindai kerületbeli ugynevezett «Uberland-földek» és hozzátartozandóságaik alapján egy rendkivüli, nagyobb szabásu kölcsönmüveletet is valósitott az e czimen kibocsátott zálogleveleket a fentelőadottakhoz képest természetesen nem egyszerre helyezhette el. Emliti továbbá a jelentés, hogy a záloglevek eladása mindenkor lépést tartott a folyó kölcsönök valósitásával. A kölcsönrészletek a mult évben is teljesen kielégitő mértékben folytak be és az év végén az összes hátralék csak 68,436 frt 74 krt tett. Az ingatlanok száma változatlan maradt és az erre vonatkozó számla csak 90,848 frt 69 krnyi csekély terhelést mutatja. Az összes 1882. évi forgalom 365 millió forintra rugott és majd mindegyik üzletág a megelőző évihez képest jelentékeny emelkedést mutat; a forgalom fötételei a következők: bel- és külföldi üzlettársakkal való összeköttetés 74.515,507 frt 92 kr, bel- és külföldi váltók egyenlege 11.772,924 frt 18 kr, lombard-előleg üzlet 14.017,459 frt 25 kr, záloglevelek és értékpapirok forgalma 35.324,882 frt 74 krajczár, pénztári forgalom 90.933,705 forint 50 krajczár. Azon értékpapirok után, melyekbe az intézet tőkéit elhelyezte volt, a korább történt eladásokból eredő nyereség lehajlitása után az 1882. év végén fennállott alacsony árfolyamok miatt egy 66,666 frt 19 krnyi árfolyam-különbözet származott, mely azonban a kedvezőbbé vált viszonyok folytán nagyobbrészt kipótoltatott. Az 1882. évben elért *tiszta nyereség* 660,345 frt 27 kr, melyből az alapszabályok 55. §-a értelmében levonván 5% kamatot aranyban 10.300,000 forint befizetett alaptőke után = 515,000 forint, aranyban = 1.287,500 frank, 100 frankot 47 frt 50 krral számitva 611,562 frt 50 kr, marad 48,782 frt 77 kr, melyből levonandó 5% a tartalékalap javára 28,571 frt 29 kr után 1428 frt 56 kr, 5% a külön arany-árfolyam tartalékalap javára 1428 frt 56 kr, 10% jutalék az igazgatóság részére 2857 frt 12 kr, összesen 5714 frt 24 kr, marad 43,068 forint 53 kr. Ebből fedezendő még ¼% aranyban 10.300,000 frt után 25,750 frt aranyban = 64,375 frank 47 forint 50 krral számitva 30,578 frt 12 kr, marad 12,490 frt 41 kr. Ezen felosztás alapján inditványozza az igazgatóság, hogy a forgalomban levő 3000 db teljesen befizetett részvény után egyenként **26¼** franknyi, a 97,000 db, 50%-al befizetett ideiglenes részvényjegy után egyenkint **13⅛** franknyi osztalék a f. é. jul. 1-én esedékes II. számu szelvény beszolgáltatása ellenében és pedig már f. é. ápr. 1-én kifizettessék; a fenmaradó 12,490 frt 41 kr. pedig a folyó 1883. évi nyereség- és veszteség-számlara átvitessék. Az igazgatóság bejelentette, hogy az intézet alapszabályainak módositása a k. és v. trvszéknél bejegyeztetett. Minthogy valószinü, hogy az intézet záloglevél-forgalma az 1883. év folyamán 20 millió forint erejéig, esetleg ezen felül is fog emelkedni, az 1876. XXXVI. törvényczikk értelmében a záloglevelek külön biztositó alapjának felemelése válik szükségessé. Ennélfogva az igazgatóság az alapszabályok ide vonatkozó 12. §-ának következőkép leendő módositását inditványozza: «A részvénytőkéből további intézkedésig 1.500,000 frt mint a záloglevélüzlet külön biztositó alapját képező összeg külön választatik, mely az 1876. XXXVI. t. cz. értelmében elkülönitve tartandó és külön kezelendő. Ezen biztositó alap a záloglevél-kibocsátás arányához képest aránylag emelendő.» Az igazgatóság az ebből folyó további intézkedések megtételére a közgyüléstől kikéri a felhatalmazást. Az elnökség jelenti továbbá, hogy gróf Széchényi Pál földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszterré történt kineveztetése folytán utóbb e tagságról lemondott és fölkéri a közgyülést, hogy az alapszabályok 35. §-a értelmében az igazgatóságot egy tag megválasztása által kiegészitse. Azon czélból továbbá, hogy az igazgatók az alapszabályszerüleg megállapitott minimalis számban mindenkor meg legyenek még oly esetekben is, midőn időközben valamelyik igazgatói állás megürül: szükségesnek mutatkozik az igazgatóknak alapszabályszerüleg meg állapitott legkisebb számát 10-ről 8-ra leszállitani. Ennél fogva az igazgatóság az alapszabályok 35. §-a első bekezdésének következőkép leendő módositását inditványozza. «Az igazgatóság 8—16 tagból áll, kiket a közgyülés 5 évre választ.» E módositást az igazgatóság szintén be fogja jegyeztetni. A közgyülés az igazgatóság valamennyi inditványát elfogadta s ugy annak mint a felügyelő bizottságnak az 1882. évre a fölmentvényt megszavazta. Igazgatóságba tagul a felügyelő bizottság eddigi elnöke gróf *Berchtold* László választatott meg. A felügyelő bizottság tiszte is lejárván, ennek tagjaiul gróf *Berchtold* László kivételével ugyanazok még pedig: *Beniczky* Ferencz, *Ermeszt* Sándor, visontai *Kovách* László, *Kubinyi* Árpád és *Schön* Vilmos választattak meg.

** **Az ujlaki tégla- és mészégető részvénytársaságnak** ma délelőtt 11 órakor *Andorffy* Károly elnöklete alatt tartott rendes évi közgyülésén jelenté az igazgatóság, hogy a társaság a lefolyt évben a gyártás fokozása, a kelendőség gyorsitása, valamint annak összeredményére nézve a viszonyokhoz mért kedvező eredményt ért el. Habár a nagyon korán bekövetkezett őszi idő által a nyers téglák gyártására tett nagyobbmérvü előkészületek teljes kiaknázása akadályoztatott, a tavasz mégis annyira kedvezett, hogy majdnem hat héttel előbb lehetett a téglavetést megkezdeni, mint máskor, mely körülménynek köszönhető, hogy a kedvezőtlen ősz daczára, a mult évihez képest, (mintegy 600,000 darab) tetemes mennyiséggel többet gyárthatott a társaság. Gyártási többlet mutatható az épitési kövek, nevezetesen pedig a mésznél, minélfogva 4 uj mészkályha épitése vált szükségessé. E 4 kályha előállitási költsége 4531 frt 71 krra rugott. Ez uj épitkezés költsége 5 évre olykép osztatik szét, hogy mint elhasználás évente 800 frt fog a számlából leiratni. Az 1882. évben összesen mintegy 1,600 köböl épitési követ, a tavalyi 1,100 köböllel; mintegy 3.600,000 drb fali- és cserép-téglát, a tavalyi 3.000,000 drbbal és mintegy 75,000 métermázsa meszet, a tavalyi 50,000 mmázsával szemben gyártatott. Az összes költség, adó és kiadás levonása után 15,752 frt 90 kr., tiszta hasznot mutat ki, mihez 127 frt 69 kr., tavalyi nyeremény előirás járul, ilykép tehát a nyeremény összesen 15,880 frt 59 krt teszen. Ebből az igazgatóság inditványára 15,650 frt, mint a kiadott 1565 db. részvény april 1-jével esedékessé leendő szelvényeiért járó **10** forintnyi osztalékul fizettetik ki és a 230 frt 59 kr. maradékösszeg az uj számlára iratik. A jelentés tudomásul vétetvén, a felmentvény az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak megadatott s a tisztanyereségre vonatkozó inditvány elfogadtatott. Miután az igazgatóságba *Andorffy* Károlyt, *Pfeiffer* Ignáczot, *Kunwald* Antalt, *Dawidsohn* D. H.-t és *Müller* Vilmost, a felügyelőbizottságba pedig *Hirschler* Adolfot, *Reisz* Henriket és *Ehrlich* Ignáczot megválasztották, a közgyülés véget ért.

** **A fővárosi és vidéki kereskedők** köre márcz. 19-én hétfőn délután 2 órakor Erzsébetváros VII. ker. Károlykörut 3. sz. Huszár-ház földszint, nyilvános értekezletet tart. Tárgy: 1. A budapesti kereskedelmi és iparkamarának 1883. márczius 19-én, hétfőn délután 4 órakor tartandó rendes havi közös ülésére kitüzött tárgyak megvitatása. 2. A kamarában teendő inditványok feletti tanácskozás és határozathozatal. 3. Netáni inditványok. Jegyzet: Nem tagok is szivesen láttatnak.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Márczius 18. —

Értéktőzsde.

— Vasárnapi forgalom. —

A tegnapi nagy hanyatlás után a mai tőzsde Rothschild bárónak az osztrák hitelintézet igazgatóságából való kilépése fölött nyugodtabban gondolkodott, annál is inkább, mivel az a hir merült fel, hogy Rothschild báró lemondásával az eddigi üzleti viszonyt nem fogja meglazitani. Frankfurtból és Párisból kedvezőbb jelentések érkeztek, mire a hitelrészvények és járadékok árfolyamai megszilárdultak. A zárlat nyugodt volt. Osztrák hitelrészvények 303 és 299.50 közt ingadozvák, magyar hitelbank 303—301.50, magyar 4%-os aranyjáradék 88.17½—88.25, magyar papirjáradék 86.50—86.60, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 93.25—93.50.

12 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 301—301.10. magyar hitelbank 301.50—302, magyar 4%-os aranyjáradék 88.07½—88.10, magyar papirjáradék 86.50—86.55.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Az orsz. gazdasági egyesület** igazgató választmánya tegnap d. u. 4 órakor a Köztelken ülést tartott *Korizmics László* elnöklete alatt. Jelen voltak: gróf Széchényi Pál földmiv. miniszter, Majláth György, gróf Károlyi Sándor, gr. Apponyi Albert, gr. Dessewffy Aurél, báró Lipthay Béla, gr. Zichy Nándor, Széll Kálmán, Lónyay Gábor, Kostyán Ferencz, Bezerédi Pál, Cséry Lajos, Máday Izidor, Miklós Gyula, Rakovszky István, Lipthay István, Wagner László, Zlamál Vilmos, Dorner Ede, Tavaszy Antal, Nikl Mihály, Galgóczy Károly, Kodolányi Antal, Tarnóczy Gusztáv, Tormay Béla, Bosányi Endre, Dr. Szabó Ferencz, jegyző Ordódy Lajos.

Korizmics László elnök megnyitván az ülést, sajnálattal jelenti hogy gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszter közbejött betegsége folytán a gyülésen meg nem jelenhet.

A mult ülés hitelesitett jegyzőkönyvének bemutatása után az elnök szomorodott szivvel jelenti, hogy a mult választmányi ülés óta gróf *Festetich* György, gróf *Degenfeld* Imre, báró *Podmaniczky* János alapitó tagok és *Czilchert* Béla évdijas tag haláloztak el. Inditványozza, hogy a választmány jegyzőkönyvileg adjon kifejezést ebbeli sajnálkozásának, és ezenkivül az egyesület által kiadott emlékkönyv legközelebb kiadandó füzetében gróf Festetich György is, mint az egyesület volt alelnöke felvétessék. Bejelentettek ezután: alapitók: Leipziger Vilmos 300 frttal, ajánlja Korizmics László. Turóczm. gazd. és erdészeti egyesület, Hontm. gazd. egyesület, ajánlja a titkárság, évdijas tagok: Dr. Schmiedt József, ajánlja Korizmics László, Szerb György, ajánlja Korizmics László, ifj. Hajós József, ajánlja Kostyán Ferencz, dr. Wagner Géza, ajánlja Wagner László, Markusovszky József, ajánlja Tavaszy Antal, ifj. Deutsch József hatvani, ajánlja Szávoszt Alfonz, Baumann Lajos N.-Báb, Fischer Zsigmond, Fáy László, Mastics Szilárd Káposztásmegyer, Hechtl István, Egervár, Mányay Iván Gödröl, mindezeket ajánlja a titkárság.

A befizetett alapitványok bejelentése: Jeszenák Aloizia bárónő férje és atyja alapitványát 420 frt és b. Orczy Andor mint György jogutóda 210 frt.

Bejelentetett ezután a pénzügyi bizottság által előterjesztett mult évi pénztári és vagyonforgalmi kimutatás, valamint az 1883-ik évi költségvetés. A választmány helyeslő tudomásul véve a beterjesztetteket, a pénztárkezelőknek a felmentvényt megadta.

Az évi közgyülés napja annyiban állapittatott meg, hogy kimondatott, hogy az elnökség a közgyülést április hó első felében hivja össze. A szövetségbe lépett gazd. egyesületek nagygyülésére vonatkozólag gróf *Dessewffy* Aurél szakosztályi elnök adta elő az eddig történteket és kérte a válaszmányt, hogy a legközelebb tartandó nagygyülésre meghatározott számu tagokat küldjön ki.

Korizmics László elnök inditványára, Galgóczy Károly, gr. Dessewffy Aurél és gróf Apponyi Albert felszólalására abban állapodott meg a választmány, hogy a mult szövetkezeti nagygyülésre megjelent 28 gazd. egyesület, körülbelől egy harmadának megfelelőleg 10 tagot fog az elnökség utján a jövő szövetkezeti nagygyülésre mint egyesületi képviselőket kinevezni.

Bejelentetett ezután, hogy a közgazdasági szakosztály helyeselve azon eszmét, hogy az alkotandó m. polg. törvénykönyvben a földbirtok megóvása érdekében felmerülő rendelkezések megóvására pályadij tüzessék ki, s hogy az igazgató választmány utján felhivja mindazok figyelmét e pályázatra, kik e nagy fontosságu kérdések iránt érdeklődve, a pályadij szaporitásához hajlandók hozzájárulni, hogy igy a pályadij legalább is 2500 frtra emelkedjék. Felkéretett továbbá az I. hazai tak. pénztár, hogy az általa a m. tud. Akadémia közben járásával 2 évenként kiadatni szokott 3000 frtos Fáy-féle pályadij szintén az imént emlitett czélra forditassék. Az egyesület ezen kérelmének az I. hazai tak. pénztár helyt adott és a pályázat közelebbi szövegezésére egy vegyes bizottság kiküldését inditványozta, melynek tagja a tudományos akadémia, a takarékpénztár és az orsz. gazd. egyesület kiküldöttei legyenek. Örvendetes tudomásul szolgál.

Felolvastatott ezután a Gazdakör által áttett a marhasó ügyében a földmivelési miniszteriumhoz intézett kérelme, mely ügy az állattenyésztő szakosztályokhoz utasittatott tanulmányozás végett.

A gépészeti szakosztály jelenti, hogy a Krausz József és fia nevü czég által megbizatás végett benyujtott és saját tanulmányu inpregnáló szerrel kezelt gépszijjai a magy. állami gépgyárban valamint a müegyetemen megvizsgáltattak és az illető szakférfiak által jóknak véleményeztettek, miért is a szakosztály ajánlja a választmánynak, hogy e részben a folyamodónak bizonylat állittassék ki. Elfogadtatott.

Bejelentetett, hogy az egyesület és egyesület jóltevőinek életleirását tartalmazó «Emlékkönyvek» III. kötete megjelent és a tagoknak még e napokban szétküldetik. Örvendetes tudomásul szolgál.

Felolvastatott ezután a földm. miniszterium azon átirata, melyben felkéri az egyesületet, hogy az 1885-iki orsz. kiállitásra rendező bizottságába 5 tagot küldjön ki. Titkos szavazás utján e bizottságba gr. Károlyi Sándor, gr. Dessewffy Aurél, Visontai-Kovách László, Tormay Béla és Ordódy Lajos választattak meg.

Felolvastatott a földm. miniszterium azon átirata, melyben egy külön tejgazdasági állás felállitását tudatja az egyesülettel. *Korizmics* László meleg szavakban mond köszönetet az épen jelenlevő miniszternek, hogy ezen intézkedése által mezőgazdaságunk egyik legkevésbbé kultivált ágának ily hathatós módon ad lendületet.

Bejelentetett továbbá, hogy a földmivelési miniszter az istvántelki gazdaság számára vett tenyészmarhák beszerzésére adott 960 frt előleg visszatéritését elengedi. Köszönettel tudomásul vétett.

Ezzel a gyülés még számos apróbb ügynek elintézése után véget ért.

NAPIREND: Márczius 19-én.

Naptár: Hétfő. — Római kath.: József nevelő atya. — Prot.: József. — Görög-orosz: (márczius 7.) Vazul, Efrem. — Zsidó: (veadar 10.) Nap kél 6 ó. 6 p., nyug. 6 ó. 10 p. — Hold kél 2 ó. 11 p. d. u., nyug. 3 ó. 45 p. reggel. — Természeti tavasz kezdete.
Horvát miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2 óráig.
A magyar tud. akadémia összes ülése d. u. 5 órakor a Teleky-pályázat ügyében. Előadó: Csiky Gergely.
A budapesti kereskedelmi és iparkamara közös ülése d. u. 4 órakor.
Kereskedelmi meeting a kereskedők köre helyiségében (Károly-körut, Huszárház) d. u. 2 órakor.
A budai zeneakadémia első évnegyedes hangversenye este 7½ órakor a vigadó kis termében.
A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottság ülése d. e. 9 órakor (régi városháza.)
Zichy-kiállitás a képzőművészeti társulat sugáruti műcsarnokában d. e. 9-től esti 9-ig. Belépti dij 30 kr.
Gazdasági és tanszermuzeum a Köztelken d. e. 10—12 és d. u. 2—4.
Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.
Üvegfestészeti kiállitás Kratzmann Ede műtermében (a füvészkert mellett) látható egész nap dij nélkül.
Muzeumban: term. rajz és népismetár d. e. 9— d. u. 1.
Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.
Egyetemi könyvtár d. u. 3—7.
Állatkert nyitva egész nap.
Császárfürdőbe hajó indul óránkint.
Margitszigetre hajó indul óránkint.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

NYILT-TÉR.

Kereskedők, iparosok és minden üzletek figyelmébe.

A
„VILÁGOSSÁG"
SOMOGYMEGYE ÉS KÖRNYÉKÉNEK KÖZLÖNYE
(Somogy, Tolna, Baranya, Zala és Veszprémmegyékre)
mely megjelen 1150 példányban
legelterjedtebb, legnagyobb és legtekintélyesebb vidéki lapok egyike.
HIRDETÉSEK
közzétételére a husvéti számokban
különösen ajánlható.
Informácziók, árjegyzékek, prospectusok kívánatra közvetlenül s postafordultával rögtön küldetnek.
A "VILÁGOSSÁG" kiadó-hivatala.
Kaposvárott.
6154

ELSŐ CSÁSZ. KIR. SZABADALMAZOTT
DUNA-GŐZHAJÓZÁSI TARSASÁG.
HIRDETMÉN.
Márczius hó 20-ikától fogva **Titel** és a fölfelé haladó **póstahajók** közt egy **harmadik** összeköttetés fog hetenként létesittetni, úgy hogy minden **szombaton reggeli 7 órakor Titelről Zalánkeményre** egy helyigőzös induland.
Budapesten, 1883, márczius 15-én.
A forgalmi igazgatóság.

MÜBUTOROK.
Van szerencsém tisztelt vevőimnek tudomására hozni, hogy hozzám több izben érkezett felszólitások folytán, általam a **trieszti mütárlaton** kiállitott s a Jury részéről **ezüst éremmel** kitüntetett butoraimat, mai naptól számitva nyolcz napon át
a tigri szállodában, V., nádor-utcza, I. emelet 4.
nyilvános megtekintésre kiállitva tartom. Midőn e kiállitást a t. cz. közönség és a szakértő urak figyelmébe ajánlani bátorkodom, egyszersmind számos látogatást kérek.
Budapest, 1883. márczius 15-én.
6169 KÖNIG IZIDOR müasztalos

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, márczius 19-én.

LATABÁR K. urnak, a debreczeni szinház tagjának harmadik, és utolsó felléptéül:

A PROLETÁROK

Szinmü 4 felv. Irta Csiky G.

Személyek:

Szedervári K.	Sz.-Prielle C.
Irén	Adorján B.
Zátonyi B.	Latabár
Mosolygó M.	Ujházi
Timót Pál	Feleki
Darvas Károly	Mihályfi
Bankó Béni	Vizvári
Eliza	Helvey L.
Tulipán	Szigeti Imre
Tulipánné	Szathmáryné
Borcsa	Vizváriné
Ordas Péter	Körösmezei
Mákony Bálint	Komáromi
Mákonyné	Györgyné
Zelma	Palotay P.
Klimóczy E.	Hetényi
Házmester	Sántha
Jankó	Földényi
Bolti szolga	Molnár
Senki Gáspár	Tárnoki G.

Kezdete 7 órakor.

Holnap, márczius 20-án.

WILTNÉ assz., cs. kir. udvari és kamara-énekesnő utolsóelőtti vendégjátékául:

A varázs-fuvola.

Nagy dalmü 4 felv. Irta Schikaneder Manó, forditotta Böhm Gusztáv. Zenéjét szerzette Mozart Amadé.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, márczius 19-én.

Hoffmann meséi.

Regényes operette 4 felv. Irta Jules Barbier. Ford. dr. Váradi Antal. Zenéjét szerzette Jacque Offenbach

Személyek:

Hoffmann	Kápolnai
Lindorf	Vidor
Coppélius	»
Dapertutto	»
Miracle	»
Spallanzani	Solymosi
Crespel	Komáromi J.
Stella	Hegyi A.
Olympia	»
Guiletta	»
Antonia	»
Miklós	Sik Gizella
Schlemil	Andorfi
Luther	Tihanyi
András	Kassai
Cochenille	»
Pittichinaccio	»
Ferencz	»
Nathaniel diák	Hatvani
Vilmos »	Ujvári
Hermann »	Füredi
Antónia	Linczné
A muzsa	Vidorné

Kezdete 7 órakor.

Holnap, márczius 20-án.

BLAHA LUIZA asszony első fellépte szabadsága után.

A TÓT LEÁNY.

Eredeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Almási Tihamér.

NÉMET SZINHÁZ.

Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*

Budapest, márczius 19-én.

Der Bettelstudent.

Operette 3 felv. Irták Zell F. és Genée R. Zenéjét szerzette Millöcker Károly.

Egész uj kiállitással.

Kezdete 7 órakor.

ORPHEUM
hajós-utcza 27. sz., a dalszinház szomszédságában
1883. márczius hó 18-án.
Miss Lilli Jackton és Mister Hiath angol grotesque tánczos és énekesek ügy
Miss Ida Hiath 8 éves csodaleány nemzetközi énekesnő (ki változásaiban igen híres) **első felléptük**, nemkülönben
Schmitter Lujza hires bécsi énekesnő;
Degenhardt J. hires bécsi komikus
A felgyógyult **Miss Mari Guinard** kedvelt angol szinésznő
Ungar és fia hires tornaművészek fellépte nemkülönben,
Amann Lajos hires mimikus ki ma különféle s uj arczkifejezéseket, köztük *Kossuth Lajost, Wagner Richardot, Schillert* stb. muatja be.
Fiori Anna hires grotesque tánczos és énekesnő,
Broters Artelli felülmulhatlan tornaművész a nyujtón
Porlaky Izabella k. a. kedvelt magy. énekesnő és
Elek ur magyar énekes fellépte.

IDŐJÁRÁS márczius 18. regg. 7 órakor

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700 +	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	59.9	DK 3	+ 5.9	—	◍
Beszterce	—	—	—.—	—	—
Beszterczebánya	59.9	E 1	+ 2.4	4	◍
Budapest	59.4	◎	+ 4.5	8	◍
Csáktornya	58.0	NY 1	+ 2.8	21	◍
Debreczen	59.1	K 1	+ 1.6	—	◍
Eger	60.9	ENY 1	+ 3.8	4	●
Eszék	—	—	—.—	—	—
Fiume	59.2	E 2	+ 6.7	12	●
Késmárk	62.1	EK 1	+ 1.8	—	●
Keszthely	58.3	E 2	+ 4.6	14	◍
Kolozsvár	60.7	K 1	—.—	—	◑
Magyar-Óvár	59.7	EK 1	+ 3.5	8	◍
Mármaros-Sziget	59.8	K 3	+ 2.0	—	◔
Nagy-Enyed	61.5	EK 2	+ 3.0	—	◕
Nagy-Szeben	59.6	DK 3	+ 3.8	—	●
Nagyvárad	60.5	D 2	+ 4.2	—	●
Orsova	61.7	◎	+ 2.6	—	●
Pancsova	58.1	D 1	+ 5.8	—	∞
Selmeczbánya	60.1	K 3	+ 2.4	3	∞
Sopron	58.3	◎	+ 2.4	18	◍
Szatmár-Németi	58.9	DK 1	+ 3.7	—	◑
Szeged	58.8	D 1	+ 5.8	1	◍
Sepsi-Szt-György	—	NY 1	+ 5.0	—	◕
Szolnok	59.9	◎	+ 2.5	3	◍
Temesvár	60.9	K 2	+ 6.0	1	◍
Trencsén	58.9	DK 1	+ 4.5	1	◍
Ungvár	—	EK 4	+ 1.6	6	●
Zágráb	58.8	DNY 1	+ 3.4	11	●
Bécs	59.7	E 1	+ 3.4	7	◍
Bregenz	59.4	K 1	+ 0.8	—	●
Lesina	—	—	—.—	—	—
Pola	59.1	K 1	+ 4.4	3	○
Prága	60.8	NY 1	+ 1.1	—	◍

Jelek magyarázata: ◎ = szélcsend; ○ = tiszta, derült; ◔ = ¼ felhős; ◑ ½ felhős; ◕ ¾ = felhős; ● = borult; ◍ = eső ✱ = hóesö; ▲ = jég; ≡ = köd; ∞ = gőz; ↯ = zivatar, villam

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A depressziók (756) egyike Dél-Olaszországban, másika Délnyugat-Oroszországban van s Magyarország felett folynak össze (759), a nagy légnyomások (762—763) egyike a kontinens északnyugati, másika annak délkeleti részében áll. — Közép Európa csendes, enyhe, borus, esős.

Hazánkban: Különböző irányu, gyenge szelek mellett a hőmérséklet nagyobb lett, az egész ország fagyponton felül melegedett a legnyomás délnyugaton fölebb szállt, különben keveset változott. Az idő általában borus, csendes, többnyire esős. — Esők a nyugati félben voltak helyenkint nagyobb mennyiségben.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában enyhe, borus, többnyire esős idöt várhatni.

E rovatban *minden szó* beiktatása *2 krba* kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakczimével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdij fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivata. Levélbeli tudakozodásokra is pontosan válaszolunk, ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

Margitta 1000-nek a közlött «jel» alatt levele van Komolytól a főpostán poste restante sok üdvözlettel. 2574

29 éves földbirtokos vagyok, egy oly müvelt hajadonnal, esetleg egy fiatal gyermektelen özvegy nővel óhajtanék házasságot kötni, kinek 8—10 ezer frt készpénze van, titoktartást igérve teljes kényelmet biztositok számára, hozományát biztositom. Levelek a kiadóhivatalba czimzendők G. 20. alatt. 2427

Eladás.

Békésmegyének egyik népes városában, vasut mellett, egyjól berendezett füszer- és rőfös kereskedés, házzal együtt eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2562

Eladó birtok, Pest megyében, a dömsödi vasuti állomáshoz ¼ óranyira fekvő, nagyobb részt legelőből álló 1300 katast holdból álló pusztai birtok eladó. Bővebb értesitést ad a kiadóhivatal. 2575

A Józsefvárosban egy jó karban lévő ház azonnal szabad kézből örök áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2623

Somogymegyében Balaton-Túr község határában a vasuttól és a Balatontól egy óranyira egy 1000 holdas birtok eladó uri lakházzal és elegendő gazdasági épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2503

A sugárut mentében a nagy János utcza sarkán egy 286 □öl nagyságu telek a rajta lévő lakházzal együtt eladó. Bővebbet megtudhatni a kiadóhivatalban. 2525

Pestmegyében egy 209 hold birtok csinos lakházzal, gazdasági épületek és felszereléssel egy 23000 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2624

Egy háromnegyed éves uj-fundlandi kutya, him, fekete, csak mellén bir egy fehér folttal, hossza 1 méter, magassága 66 centiméter, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2548

Czimbalom eladó. 2555

Vétel.

Kerestetik 20.000 két éves Pinus austriaca vagy silvestris; 20.000 egy vagy két éves akáczfa csemete. Hová? megmondja a kiadóhivatal. 3670

Fehér, Somogy vagy Veszprémmegyében kerestetik egy 600—800 holdas birtok megvétel végett lakházzal és gazdasági épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2510

Baranya-, Somogy-, Fehér-, Zala-, Pest-, Bihar vagy Borsod megyében kerestetik egy jó birtok 200—500 holdig megvétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2645

Pest és Pozsony közti vasuti vonalnak valamely állomásához közel kerestetik egy 2—300 holdas ármentes birtok lakházzal és gazdasági épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2509

Pest, Heves vagy Szolnok megyében kerestetik egy 500—800 holdas birtok megvétel végett, lakhaz és gazdasági épületekkel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2514

Abauj, Torna vagy Borsod megyében megvétel végett kerestetik egy kisebb birtok 15 ezer forint értékig, mely árvizmentes és jó talaju legyen. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2530

Egy kastélylyal és gazdasági épületekkel ellátott birtok, jó földdel, erdővel és réttel 60000 frt értékig megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2533

Pest, Hont, Nógrád vagy Hevesmegyében kerestetik egy 40,000 frtos birtok, mely egy kisebb 15,000 frtos birtokért elcserélendő volna ráfizetés mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2508

Alkalmazást nyer

Kerestetik vidékre. Egy egyedül álló szakképzett és pontos nőtlen férfi, olyan bizalmas és becsületes gazdasszonyt óhajt, ki a falusi életet szereti, a háztartást kifogástalanul vezetheti és távollétében az üzletnél előfordulo ügyeket lelkiismeretesen kezeli. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3672

Egy szobaleány jó bizonyitványokkal azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2535

Egy szakácsné, ki kitünően főzni és sütni tud, mindenféle tésztanemüek készitésében ügyes, helyben azonnal alkalmazást nyer, jó fizetés mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3669

Egy művelt házikisasszony, ki a házi teendőket is érti, helyben alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3662

Mérnöki segéd, ki a földmérésben és tagositási munkálatokban jártas, talál azonnal tartósabb foglalkozást. Elsztner Ferencz mérnöknél Bsa-Gyarmaton. 2569

Egy bonne, ki egyuttal a háztartást is tökéletesen érti, videki müvelt családnál alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3667

Egy müvelt fiatal ember, ki magyarul és németül jól és szépen beszél, a számolásban gyakorlott, nagyobb hazai fürdőben junius 1-től augusztus közepéig alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3666

Vidékre alkalmazást nyer egy tapasztalt és gyakorlott vinczellér, ki jó bizonyitványokkal bir. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2642

Egy tiszta szobaleány, ki vasalni is jól tud azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2536

Alkalmazást keres

Kerestetik egy fiatal ember, ki a vinczeléri iskolát végezte és már gyakorlati bizonyitványokkal is bir. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2548

Vinczellér egy a borászat és szőllőmüvelés terén oklevelet biró fiatal ember, ki már 5 év óta önállóan müködik, szakmájához tartozó alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2594

Egy fiatal csinos gazdasszony magányos öreg urhoz alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3664

Egy tapasztalt, 20 év előtt Magyar-Óvárott kitünő sikerrel végzett gazdatiszt, azóta folyton uradalmi szolgálatban. Most intézői állásban hasonló állásra családi körülményei miatt vállalkoznék. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2571

Egy budai vinczellér képezdét végzett fiatal ember, kinek elméleti és gyakorlati ismeretei vannak a szőllészet, borászat és gyümölcsészet terén jártassága van, mint szőllő és pinczekezelő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatal. 3660

Egy fiatal müvelt ember, ki az egyes és kettős könyvvitelt jól érti, több nyelveket beszél, mint utazó valamely nagyobb czégnél alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2628

Egy fiatal ember, ki a gazdasági iskolát végezte, több nagyobb uradalmaknál mint gyakornok és irnok müködött, saját 300 holdas birtokát 8 évig kezeli már, mint irnok vagy ispán alkalmaztatni óhajt. 2000 frt biztositékot is adhat. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2640

Egy 27 éves fiatal ember, ki a magyar, német és tót nyelvet tökéletesen érti, mint könyvvezető nagyobb üzletekben már müködött, pénzintézet, gőzmalom vagy gyárnál pénztárnoki vagy könyvelői állást keres. A legjobb bizonyitványokkal rendelkezik és 5000 forint biztositékot képes készpénzben adni. Ajánlatok «Könyvvezető» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 2546

Egy már korosabb művelt özvegy nő, helyben magányos ur vagy urnőnél mint házvezetőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2526

Egy középkoru nő, ki a magyar és német nyelven kivül a franczia nyelvet is tökéletesen beszéli, sok éven át külföldön tartózkodott óhajtana magányos nőhöz társalkodónőnek menni, vagy anyátlan gyermekek mellé, miután a háztartást is kitünően érti. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2650

Egy 35 éves róm. kath. nőtlen és erös testalkatu gazdatiszt, ki a keszthelyi gazd. akadémiát jó sikerrel végezte, beszél magyarul, németül es tótul, nagyobb uradalomban jelenleg mint ellenör alkalmazva van, helyét önállóság elérhetése végett változtatni óhajtja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2522

Egy fiatal gazdasszony, ki minden házi dolgot végezni szeret és a külső gazdasághoz is ért, sütni főzni jól tud, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2523

Egy gazdasszony, ki sütni főzni, és vasalni jól tud, szóval a házi teendőket nem csak érti, de szereti végezni is, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2512

Egy víg kedélyü csinos leány, ki a gyermekeket szereti, magyarul és németül jól beszél, mint bonne alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2554

Egy fiatal özvegynő, ki főzni, sütni vasalni jól tud, szóval a háztartás vezetését tökéletesen érti, mint házvezetőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2553

Egy középkorban lévő nő, ki kitünően főzni tud, mint szakácsné alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2516

Egy 16 éves fiatal leány, ki a német és franczia nyelvet, valamint a zongora játékot érti gyermekek mellé ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2550

Egy főzni és sütni jól tudó fiatal nő, ki azonkivül az összes háziteendőket és fehérnemü-varrást érti, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2566

Egy okl. gépész, ki e téren már 11 évig müködik, különösen a gazdasági gépek kezelését és cséplést érti, jó bizonyitványokkal rendelkezik, éves állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2637

Lakás és bérlet.

Heves megye; Puszta Tenken 830 holdas birtok Káal és Füzes Abony vasuti állomásokhoz ¾ óranyira fekszik. f. év Szt. Mihály napjától több évekre bérbe kiadó. Bővebbet megtudhatni a kiadóhivatalban. 2514

Kőbányai-Budai vagy Ujhegyen kerestetik egy kisebb szőllő 50, vagy 100 frtért haszonbérbe. Bővebbet a kiadóhivatal. 2553

Borsodmegyében egy 900 holdas és egy 570 holdas instruált birtok a vasuttól fél óranyira nyolcz évre bérbe adatik. Bővebbet a kiadóhivatal. 2557

Szolnokmegye, Fegyvernek 420 holdas birtok gazdasági épületekkel együtt haszonbérbe avagy esetleg eladó. Bővebbet megtudhatni a kiadóhivatalban. 2515

Oktatás.

Egy okl. tanitóné, izr. vallásu, ki kitünő sikerrel végezte a képezdét, a magasabb leányiskolai tantárgyakban alapos oktatást adhat, a magyar, német és franczi nyelvet tökéletesen beszéli, jól zongorázik, rajz, festészet és kézimunkákban teljesen jártas, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3668

Egy fiatal ember, ki kitünő sikerrel az érettségi vizsgát letette, a gimnáziumi tantárgyakon kivül a rajzolást és gyorsirászatot is alaposan tanitja, a magyar, német és szerb nyelvet beszéli, róm. kath. vallásu, mint nevelő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3671

Kerestetik kedvező feltételek mellett 16 éves leányhoz egy müvelt nevelőnő, ki az angol nyelvben és zongorában kitünő jártassággal bir. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3661

Kerestetik egy 12 éves leány mellé nevelőnő, ki képes legyen tökéletesen német, franczia nyelvben, zongorában kézimunkákban és elemi tantárgyakban tanitani, teljes ellátáson kivül 250 frt évi fizetés mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2525

Kerestetik vidékre egy nevelő, ki a rendes tantárgyakon kivül, a német nyelvet, rajzot és zongorát tanitani tudja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2616

Nevelőnő, ki kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, németül, franciául jól beszél, nem különben kitünően zongorázik, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2619

Egy egyetemi hallgató, ki a franczia és angol nyelvet tökéletesen érti, zongorázni jól tud, helyben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3665

Egy 34 éves okleveles tanitónő született franczia, ki eddig is mint nevelőnő kitünő sikerrel müködött, franczia és német nyelvben oktathat, nemkülönben jól zongorázik mint nevelőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2648

Vidékre egy nevelő alkalmazást nyer, ki a rendes tantárgyakon kivül, franczia ul társalogni tud, és a zongorajátékban kezdőket oktathat. Fizetés teljes ellátás és 30 frt havonként. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2649

Egy okl. tanitó, ki a rendes tantárgyakon kivül, a rajzban és zongorában jól tanit mint nevelő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2539

Egy nevelőnő, ki a magyar, német és franczia nyelvet szóban és irásban tökéletesen birja, zongorázni jól tud, a kézimunkában és gépvarrásban fölötte jártas, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2634

Kerestetik vidékre egy egészséges nevelőnő, ki egy 16 és 14 éves leánykát a felsőbb leányiskolai tantárgyakban és a zongorajátékban oktatni képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2635

Egy I. éves theologus, ki a magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli, a zongorában pedig kezdőket is oktathat, mint nevelő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2600

Egy okl. gyermekkertésznő, ki zongorázni is igen jól tud helyben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2543

Különféle.

Rendkivüliség. Azon házaspárok vagy jegyesek, kik tudni akarják, hogy kettőjök közzül a férfi vagy nő hal-e meg előbb, egy forint 30 krajczárért bérmentve megküldi Nánássy Miklós. Lakik Darvason Biharmegyében Berettyó-Ujfalun keresztül. Kiszámitásához a férfi és nő nevének elküldése szükséges. — Titoktartás biztosittatik. A ki kételkedik a kiszámitásban, próbálja meg meghalt szülei vagy rokonai nevének elküldésével. 2570

Egy 5000 holdas nagy birtokra százezer forint kölcsön kerestetik második helyre földhitelintézeti pénz után, igen kedvező föltételek mellett. Levelek «földbirtokos» czim alatt a kiadóhivatalba küldendők. 264

Egy szegény nő 2 éves, igen szép és okos leánykáját örökbe óhajtja adni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3663

Nemzeti bank kölcsön után első helyre 7% kamattal 10.000 frt kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatal. 2558

4000 frt kölcsön kerestetik második bekebelezés mellett földhitelintézeti után. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2560

A kinek tyukszeme van és attól szabadulni akar: vegyen bármely gyógyszertárban Haschisch-collodiont. Egy hét alatt utasitás szerint használva ezen kitünő szerrel a tyukszemet biztosan el lehet veszteni. 2456

Barna Tivadar
képviseleti irodája
Budapesten IV. ker. koronaherczeg-utcza 16. 5965
czélja: a közönségnek a főváros területén előforduló ügyeit gyorsan és olcsón elintézni, a feleket birósagok s bármily hivatal előtt vagy hivatalos aktusnál kitünő fővárosi ügyvédek által képviseltetni; okiratokat, másolatokat, forditásokat bármely nyelvből megszerezni, sürgetéseket, hitelesitéseket stb. olcsón eszközöltetni. — A megbizások kifogástalan teljesitéséért kezességet vállal.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönő irat folytán ezen legöregebb és legismertebb rendelési intézet, ahol a tudomány legujabb vivmányai a legbővebb tapasztalatokkal párosulva értékesittetnek, legmelegebben ajánlható.
Dr. Leitner
40 év óta fennálló
rendelési-intézetében,
Budapesten, dob-utcza 18 sz. titkos-betegségek, önfertőzési fehérfolyás levélileg is biztosan gyógyittatnak. Rendelési órák: reggel 6—9-ig, 1—5-ig, s este 7—10-ig. 5943

Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatásu (nem méreg! de csakis rágó állatoknak halálos)
patkány- és egér-irtószer,
Egy bádog doboz ára **1 forint, 6 doboz ára 5 forint o. é.**
Valódi minden rovartirtószer.

Egyenesen behozott (importált) vegyészileg tiszta növénykészitmény, biztos hatásu alkatrészekből álló teljesen méregmentes, elismerve mint a **poloskák, molyok, svábbogarak, csótánybogarak (Russenkäfer), hangyák, bolhák,** stb gyökeres kiirtására. — **Ára egy doboznak 1 frt o. é.** Számos megrendeléseket vár
Reiss B. R.
magyar kir. szabad. vegyészeti termények gyára,
BUDAPEST. VII., király-utcza 47. sz. I. emelet 7. szám

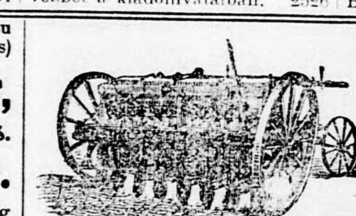
KÜHNE E.
gazdasági gépgyáros
Mosonban
ajánlja általán kedvelt és népszerü
„Hungaria Drill“
sorvető gépeit, szórvavetőket, ekéket, és mindennemü gazdasági eszközeit. 5935
LEGUJABB!!!
KÜHNE E. legujabb szerkezete az „IKER (kettős) sorvető gép“
néhány percz alatt két 13 soros sorvetőgépből egy 26 soros gépet alkotni.)
FŐRAKTÁR
Budapest, VI, váczi körút 21. szám.

Amerikai utazások felől
a világ legjobb, legrövidebb és legolcsóbb vonalain, minden értesitést dijtalanul ad **Reif Arnold** világforgalmi szállitó **Bécsben, I., Kolovratring, Pestalozzigasse 1.** 6139
Prospectusok ingyen.

Chocolat Lejet 6079
Legjobb készitmény. Kapható minden füszerkereskedésben.

Titkos betegségek
miden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. PÁPAY
koronás arany érdemkeresztes tiszteletbeli megyei főorvos.
Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 5599
Rendel 9—5-ig délután este 7—8-ig levélileg is.

Nagyfontosságu a SZEMEKNEK
Az **egyedül valódi** dr. White-féle szemviz Traugott Erhardtól, Grossbreitenbach, Thüringiában. — 1822 óta világhirü. Ennek ára üvegenkint 1 frt.
Kapható **Budapest:** Barna Zsigmond udv. gyógyszerésznél, Török József gyógysz:, király-utcza 12. **Egerben:** Schuttak Jánosnál.
Kizárólagosan csak is a valódi dr. White-féle szemviz Traugott Erhardtól kérendő, **és nem más.**
Levélkivonatok: *Erhardt Fr.* urnak. Minthogy az ön hires *valódi Dr. White-féle szemvize* itt már oly sok embernek segitett, azert fordulok most is közvetlen önhöz. (köv. megr.) Rose ²¹/₈ 80, H. Gehlhoff. Továbbá: minthogy a küldött *valódi Dr. White-féle szemvizet* igen jó eredménynyel használtam, sziveskedjék (köv. megr.) Flühli ²⁷/₈ 80. Anton Kragenberg. — Továbbá: miutan uekem az ön *valódi Dr. White-féle szemvize* nagyon jó szolgálatokat tesz, kérem (köv. megr.) Bielefeld ¹⁵/₄ 80. A. Hollenbeck. 4120

105./1883. sz. **CSERKÉREG-ELADÁS.**
Gyöngyös városa, a tulajdonát képező — jó kocsiuton közlekedhető, a gyöngyösi vasuti indóházhoz mintegy egy órai járás távolságra eső — szállaserdő részben 50 kat. hold 20—35 éves cserhántásra alkalmas tölgyfa héja, folyó évi márczius hó 31-ig benyujtandó zárt ajánlat utján, mely ajánlathoz 800 frt készpénz kauczióként csatolandó — eladatik. A feltételek a polgármesteri hivatalban megtekinthetők és másolatban megszerezhetők. Gyöngyös, 1883. márczius hó 14-én. **Csomor Kálm.** polgármester. 9166

ÉRTESITÉS
VICTOR SCHMIDT & SÖHNE czég
csász. kir. orsz. szabadalm. gyárosok Bécsben
t. cz. vevőinek
Budapesten, aranykéz-utcza 3. szám alatt [illegible] czukorka-, chocoladé-, sütemény-, mustár, [illegible] stb. raktarunkat feloszlattuk, kérjük t. cz. [illegible] hogy szives megrendeléseiket ezután
VICTOR SCHMIDT & SÖHNE
Bécsben, Gyár: IV., Alleegasse 48.
czim alá intézni sziveskedjenek. 6138

TARNOCZY GUSZTÁV
GAZDASÁGI GÉPCSARNOKA
Budapest, váczi-körút 49.

Budapest, váczi-körút 49.
ajánlja a világ első gyáraiból beszerzett legtökéletesebb gőz-, járgány- és kézi cséplőgépeit, malmokat, tengeri morzsolókat, darálókat, sor- és szórvavető gépeket, szénagyüjtőket, egyes, kettős- s hármas ekéket, az összes bel- s külföldi gyárakból, valamint minden egyéb gazdasági gépet s eszközt.
Hogy pedig a földbirtokos közönség ezeket minél könnyebben beszerezhesse, jutányos árakon és kellő biztositék mellett részletfizetésekre adja, melyek nagyobb összegeknél esetleg *10 évre* is terjedhetnek. 6177

Hirdetés!
A GALGÓCZI TAKARÉKPÉNZTÁR
részéről ezennel közzététetik, hogy f. évi aprilis 1-től a betéti kamatláb akkép szállittatik le, hogy ezen időtől a 5½ %-kal kamatozott betétek 5%-kal, az 5%-kal kamatozott betétek pedig, alapitványi és árvás betéteknek kivételével-, 4½%-kal fognak kamatoztatni.
A törvényileg bevezetett uj 10% betéti kamat adót az intézet maga fizeti.
Azon t. cz. betevők, kik az alapszabályok 16 §-ban megállapitott tőke visszavételi joggal élni kivánnak, értesitettnek, hogy ezt f. évi április hó 15 ig az intézetnel bejelenteni tartoznak, ellenkező esetben a betétek csak is az általuk megtörtént szabályszerü felmondás után fognak visszafizettetni.
Galgócz, 1883. márczius hó 16-án.
Az igazgatóság.

HERBSTER KÁROLY
gépész
Budapest, Károly-körút (országut) 3. sz. Huszár-féle ház.
ajánlja eredeti amerikai **Weeler és Wilson** egyenes tükkel 8-as szám házihasználatra és szabóknak, 6-os szám ozipészeknek, 7 és 10-es szám szabóknak. Továbbá
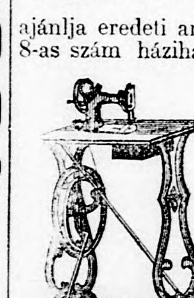
Uj SINGER-varrógépek
disz raktárát, elegáns kiállitás, **kerék állvány, métermérték öngombolyitó,** zarszekrénynyel.
36 forinttól felfelé
Mint gépész figyelmeztetem a t. cz. iparosokat, hogy mindegyik nálam várolt varrógép általam szabályoztatik, ugy hogy sok évi használat után is használhatóságát el nem veszti, miért is egykori javitgatás költségei megtakarithatók.
6174

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható:
PAYN JAKAB.
EGY FEDÉL ALATT.
ANGOL REGÉNY.
ÁTDOLGOZTA
SZÁSZ KÁROLY.
15 KÉPPEL. **Ára füzve 1 frt 20 kr.** 15 KÉPPEL.

Szab. bel- és külföldi
szőllő- és kerti metsző-ollók
a m. k. vinczellér-iskolákban általános használatban.
Kerti fürész, kések.
Szab. fatisztitó
aczél-drót kefék,
amerikai
trágya- s széna-villa
2, 3, 4 águ nyéllel és a nélkül.
Amerikai széna-metsző, aczél-ásó és kapa, tej- és vajgazdaságban szükséges edényeket és gépeket ajánl a legjutányosabb árakon
5819
DEUTSCH ALBERT
Budapest, muzeum-körut 29
Képes árjegyzékek bérmentve.

Butor-végeladás.
üzletem teljes felosztása miatt egész
fa- és kárpitos-butor
raktáromat
gyári áron alul eladom.
Különös figyelmébe ajánlom a tisztelt közönségnek kivált
háló- és ebédlőszoba
berendezésekben gazdag készletemet, **melyeket igen olosón eladom.** 6149
FRANKFURTER SAMU, V. Nádor-utcza 1. József-tér 1. szám:

„BUDAPESTI KÖZUTI VASPÁLYA-TÁRSASÁG.“
HIRDETMÉNY.
A «Budapesti közuti vaspálya-társaság»
XVIII. rendes közgyülése
folyó évi márczius hó 30-án délelőtti 10 órakor
az evang. iskola disztermében (IV. ker., sütő-utcza 1. sz.) fog megtartatni.
Napirend:
1. Igazgatósági évi jelentés, előterjesztése az 1882. évi mérlegnek és a felügyelőbizottság erre vonatkozó jelentésének.
2. Határozat a zárszámadás és a felmentvény érdemében s megállapitása az osztaléknak.
3. Az 1883. évi költségvetés előterjesztése.
4. Tekintettel arra, hogy a tartalékalap az alapszabályszerü magasságot már meghaladta: határozat ezen alap további javadalmaztatása tárgyában (az alapszab. 54. §-a).
5. Netaláni inditványok a t. részvényesek köréből, a mennyiben ilyenek alapszabályszerüen (8 nappal a közgyülés előtt irásban) fognának az igazgatóságnál bemutattatni.
Szavazati joggal birnak a társaság közgyülésein (az alapszab. 15. és 20. §§-ai) mindazon t. részvényesek, kiknek részvényei a részvénykönyvben — a közgyülést megelőzőleg legalább 45 nap óta vannak saját neveikre irva — ha részvényeiket legalább 8 nappal a közgyülés előtt az igazgatóságnál letéteményezik. — Felkéretnek tehát a t. részvényes urak, kik a közgyülésben résztvenni óhajtanak, miszerint részvényeiket a szelvényekkel együtt bezárólag folyó hó 22-ig a délelötti órák alatt, téritvény mellett az igazgatóságnál letenni méltóztassanak. — A szavazati igazolványokkal az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelőbizottság jelentése is lesz egyidejüleg átvehető.
Budapest, 1883. márczius 11.
Az igazgatóság.

ELSŐ BÉCSI BUTOR-FORRÁS.
BUDAPEST, IV. ker.
rostély-utcza Károly-kaszárnya 11. számu bolt
Nindennemü **asztalos-, kárpitos-** és **esztergályos-butorok** legnagyobb **választékban** különösen **olcsó árakon nagyban** és **darabonkint** kaphatók.
Miután minden butordarab tulajdon mühelyeinkben **legjobb minőségü anyagból** készittetik, s főleg szemügyre vesszük a **szilárd s disses munkát,** reméljük, hogy mint eddig ugy ezentul is igen tisztelt **vevőink** és a n. é. **közönség** kivánságainak tökéletesen meg fogunk felelhetni. — Es pedig eladunk **készfizetésre:**

1 pamlag, 4 kis, 2 nagy zsölleszék jutekelméből	70	frt.
1 » 4 » 2 » » crep	85	»
1 » 4 » 2 » » ripsz	75	»
1 » 4 » 2 » » selyem	115	»
1 » 6 szék ripsz- és jutekelméből	40	»
1 otomane » es »	30	»
1 chiffon, fényesitve, diófából	30 frttól feljebb	
1 ágy » »	22	»
1 széthuzható asztal 12 személyre	14	»
1 iróasztat fényesitve	13	»

Selyem, atlasz és buret garniturák disz választékban. Legfinomabb **háló- és ebédlőszoba-butorozat tölgyfából** és **diófából.** Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Vidéki megrendelések 10% előleg beküldése ellenében teljesittetnek. Csomagolásért 4% 5995
A butorok szólidságáért kezeskedik **az első bécsi butor forrás**

A **„HÖLGYEK LAPJA“**
az **egyedüli** hetenkint megjelenő szépirodalmi és divatlap; minden száma párisi divatképekkel és értékes mellékletekkel jelen meg. Előfizetési ára évnegyedre 3 frt; félévre 6 frt; egész évre 12 frt. Előfizethetni bármely hónap elejétől kezdve. Szerkesztő és kiadó Milassin Vilmos, kinél ezenkivül megrendelhető a
„SZÉPIRODALMI CSARNOK“
regény-folyóirat mindkét folyama; mindkettő hetenkint jelen meg négy ives füzetekben s bérmentve küldetik meg.
A **„Szépirodalmi Csarnok“ rendes folyama** a világirodalom legujabb regényeit közli, kezdve az 1883-ik évet Richebourg Emilenek világhirü legujabb nagy regényével: **„A balsors gyermeke“**-vel s utána más hason szép uj regényekkel. Előfizetési ár egész évre 52 füzetre (a pénz egyszerre beküldésével) 9 frt; — félévre 26 füzetre 5 frt; — évnegyedre 13 füzetre frt 2.50.
A **„Szépirodalmi Csarnok“ rendkivüli folyama** legnagyobb részben classicus regényeket közöl, kezdve az uj évet Montépin Xavérnak az egész müvelt világ figyelmét felköltött gyönyörü nagy regényével: **„A rejtélyek háza“** czimüvel s utána Montépin **«Az ördög bábjai»** nagy regényét közölve. Előfizetési ár egész évre 52 füzetre 8 frt; — félévre 26 füzetre 4 frt — évnegyedre 13 füzetre 2 frt.
A **„Hölgyek Lapja“** egész éves, vagy egész évre kötelezett előfizetői a két regénycsarnokot kedvezményáron kapják; ugyanis a **rendes folyamot** egy évre 7 frt; — félévre 3 frt 50 kr.; — évnegyedre 1 frt 75 kr.; — egész hóra 60 krért; — **a rendkivüli folyamot** pedig egész évre 6 frt; — félévre 3 frt; — évnegyedre 1 frt 50 kr.; — egy hóra 50 krért.

A világ legolcsóbb s legérdekesebb regényei
szerfölött leszállitott árakon.
Mindenki által s igy azok által is megrendelhetők, kik nem előfizetőink.

I. csoport:
Legolcsóbb regények:
70% árleszállitással.

		Bolti ára	Most
1. **A legujabb botrány** Strettontól	3 kötet	frt 3.—	frt 1.—
2. **Egy rosz asszony** Badérétől és			
3. **Renée kisasszony** egybekötve	1 »	» 1.20	» —.50
4. **Montretout grófnő** Tissottól	3 »	» 2.40	» 1.—
5. **Az abbé** Jaimetől	2 »	» .60	» —.50
6. **A gonosz fiu** Jaimetől	2 »	» 1.60	» —.50
7. **Haggard Józsua leánya** Braddontól	3 »	» 3.—	» 1.—
8. **Lethrington Lord**	2 »	» 2.—	» —.50
9. **A szörnyeteg** Mortiertől	2 2	» 2.—	» —.50
10. **A titokteljes nő** Racottól	2 »	» 2.—	» —.70
11. **A Mauréze-család** Crevilletől	1 »	» 1.—	» —.40
12. **A Marignan-örökség** Sauniéretől	1 »	» 1.—	» —.40

A ki ezen tizenkét kitünő szép regényt együtt rendeli meg, a fenti 22 kötetet 20 frt 80 kr. bolti ár helyett **5 frt 50 krért** *kapja.*

II. csoport:
Montépin Xavér regényei:
50% árleszállitással.

		Bolti ára	Most
1. **Szerelem ő fensége**	9 kötet	frt 7.20	frt 4.50
2. **A creolnő leányai**	8 »	» 6.40	» 3.20
3. **A rochevillei bűntény**	4 »	» 3.20	» 1.60
4. **A 13-dik számu bérkocsis**	7 »	» 5.60	» 2.80
5. **A őrültek orvosa**	8 »	» 6.40	» 3.20

A ki ezen világhirü szép öt regényt együtt rendeli meg, a fenti 36 kötetet 28 frt 80 kr. bolti ár helyett **11 frtért** *kapja.*

III. csoport:
A világ legnagyobb regénye: Rocambole
(Mindegyik mü önálló regény.)
60% árleszállitással.

		Bolti ára	Most
1. **Rocambole ifjusága** Ponsontól	11 kötet	frt 11.—	frt 4.—
2. **Rocambole hőstettei** »	10 »	» 10.—	» 4.—
3. **Rocambole visszatérése** »	9 »	» 9.—	» 3.50
4. **Rocambole végküzdelme** »	7 »	» 7.—	» 2.80

(Rocambole a világ legnagyobb és legérdekesebb regénye. Egy kalandor életét festi, ki előbb a bün szolgálatában állván, a legvérlázitóbb tetteket követi el; mig végre a szerelem hatalmától legyőzetve, egész életét a bünök megtorlására forditja. Beavatkozik az indusok titkos társulatába, a féniek összeesküvésébe, küzd az anglikán papok ellen szóval: felöleli e világregény az öt világrész politikai és társadalmi életét s a törvényternek titkait — Mindegyik mü önálló, külön regény s csak annyiban függnek össze, hogy mindegyikben «Rocambole» a főszemély, külön-külön életregény intézője.)
A ki ezen négy világhirü regényt együtt rendeli meg, a fenti 37 kötetet 37 frt bolti ár helyett **12 frtért** *kapja.*

IV. csoport:
Classikus regények id Dumas Sándor és Hugo Victortól.
70% árleszállitással.

		Bolti ára	Most
1. Id. Dumas Sándor **A párisi Mohikánok**	17 kötet	frt 23.40	frt 6.—
2. » » **A jósnő**	1 »	» —.80	» —.50
3. » » **Margit királyné**	6 »	» 6.—	» 1.80
4. Hugo Victortól **A nyomorultak**	12 »	» 12.—	» 5.—

A ki ezen négy clasicus regényt együtt rendeli meg, a fenti 36 kötetet 42 frt 20 kr. helyett **12 frtért** *kapja.*

V. csoport:
Nagyobb regények különböző szerzőktől:
60% árleszállitással.

			Bolti ára	Most
1. Boisgobeytől	**A Carbonárik** (Piros rózsa lovagjai)	6 kötet	frt 6.—	frt 2.—
2. » »	**Maugars gróf leánya**	6 »	6.—	2.—
3. Brot Alfonztól	**Rémes éjjek**	5 »	4.—	2.50
4. » »	**Az emir leánya**	2 »	1.60	1.—
5. Gaboriau Emile	**III. Napoleon bünei** (A bukfencz)	9 »	9.—	5.—
6. » »	**Lecoq Orciválban**	3 »	3.—	2.—
7. Montépintől	**A vörös boszorkány**	5 »	5.—	2.50
8. Ponsontól	**A vadorzó kutyája**	3 »	3.—	1.20
9. »	**Kastély és hámor**	2 »	2.—	1.—
10. Zola Emiltől	**Mouret abbé vétke** (E regény nem nőknek való.)	3 »	2.40	1.50

A ki ezen csoportbeli tiz regényt együtt rendeli meg, a fenti 44 kötetet 42 frt bolti ár helyett **19 frtért** *kapja.*

VI. csoport:
Kisebb regények különböző szerzőktől:
50% árleszállitással.

			Bolti ára	Most
1. Csukássy József	**Elveszett koronák**	1 kötet	frt 1.40	frt —.70
2. Dobsa Lajostól	**Lidia** eredeti regény	1 »	» 1.20	» —.60
3. Enault Lajostól	**II. Napoleon** (A reichstadti herczeg)	1 »	» 1.20	» —.80
4. Feuillet Octavetól	**Egy párisi nő története**	1 »	» —.80	» —.60
5. Kock Páltól	**Az asszonyok, bor és a játék**	1 »	» 1.40	» —.75
6. » »	**A kis bizományos**	1 »	» 1.20	» —.60
7. Lermina Gyulától	**A bünös nő**	2 »	» 1.60	» 1.—
8. Richebourg Emiletől	**Öld meg a nőt**	3 »	» 2.40	» 1.50
9. Wilsontól	**Regina**	2 »	» 1.60	» —.90
10. »	**Az esküdtszék itélete**	2 »	» 1.60	» —.80

A ki ezen csoportbeli tiz regényt együtt rendeli meg, a fenti 15 kötetet 14 frt 40 kr. bolti ár helyett **7 frtért** *kapja.*

VII. csoport:
A «Szépirodalmi Csarnok» 1882-ik évi rendes folyama a következő legujabb világhirü regényekkel:

1. **Pénz ő felsége** Montépin Xavértól ... 7 kötet
2. **Az arany disznó** Boisgobeytól ... 5 «
3. **A millió** Claretie Gyulától ... 3 «
4. **A vak gróf** ... 3 «

E négy világhirü regény a **„Szépirodalmi Csarnok“** 1882-ik évi rendes folyamában jelent meg 52 füzetben s e 19 frt 90 kr. bolti áru 18 kötetü négy regény csak együtt rendelhető meg; az egész 52 füzet ára 9 frt. A **„Hölgyek Lapja“** előfizetői pedig **7 frt** rendkivüli kedvezményáron kapják.

VIII. csoport:
A «Szépirodalmi csarnok» 1882-ik évi rendkivüli folyama a következő classicus regényekkel:
Sue Jenő világhirü regényciclusa: **„A hét főbün“,** mely a következő hét külön regényt tartalmazza:

1. **Egy herczegnő** (A kevélység) ... 5 kötet
2. **Bastien Frigyes** (Az irigység) ... 3 «
3. **A pokol tüze** (A harag) ... 2 «
4. **Madelaine** (Az érzékiség) ... 2 «
5. **Mihály rokon** (A restség) ... 1 «
6. **A milliomosok** (A fösvénység) ... 2 «
7. **Gasterini orvos** (A torkosság) ... 2 «

E világhirü regénycyclus a **«Szépirodalmi csarnok»** 1882-ik évi rendkivüli folyamában jelent meg s e 13 frt 60 kr. bolti árú 17 kötetes hét külön regény s csak együtt rendelhető meg **7 frtért.** A **«Hölgyek Lapja»** előfizetői **5 frt 50 kr.** kedvezményáron kapják.

Rendkivüli kedvezmény!
Ezen I., II., III., IV., V., VI., VII, és VIII., csoportbeli 225 kötetből álló 80 regény együtt és egyszerre rendelve meg 213 frt 30 kr. bolti ár helyett 70 frtért kapható s e mellett az illetőnek még azon különös kedvezményt is nyujtjuk, hogy idei — 1883. — mindkét csarnokunkat — évente 104 füzetet — 17 frt helyett 10 frtért kapja s ezért 37—38 kötet egész uj regényt kap bérmentve, vagyis igy 80 frtért 263 kötet regényt.
IX. Harminczkét iró és költő (a **„Hölgyek Lapja“** munkatársai) nagy arczképét tartalmazó fényes nagy mülapunk 5 frt bolti ár helyett most egy forintért rendelhető meg. (Csomagolási dij és feladó vevény bélyege külön még 11 kr.)
X. **„Magyar nők arczképcsarnoka“** első mülap 32 levelezőnönk nagy arczképével szintén ugyanoly áron rendelhető meg, de együtt rendelve meg a két mülapot, csak egyszer fizetendő csomagolási dij. Budapest, 1883. 5902
MILASSIN VILMOS, szerkesztő-kiadó.
Budapest, IV., Szervita-tér 8. sz.